

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

European Language Portfolio

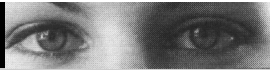
Portfolio européen des langues

Guia didàctica

del Portfolio europeu de les llengües per a l'educació secundària (12 a 18 anys)

Guia didàctica
del Portfolio europeu
de les llengües per a
l'educació secundària
(12 a 18 anys)

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA
SECRETARÍA GENERAL DE EDUCACIÓN
Subdirección General de Programas Europeos

Edita:
© SECRETARÍA GENERAL TÉCNICA
Subdirección General de Información y Publicaciones

N.I.P.O.: 176-04-130-1
Dep. Legal: M-15.713-2004

Imprime: OMAGRAF, S.L.
Madrid

Índex

Presentació	5
1. Què és el PEL i per a què serveix?	7
1.1. El Marc europeu comú de referència i el Portfolio	7
1.2. Versió espanyola del PEL	8
1.3. El PEL espanyol de secundària	9
2. PEL. Seccions i materials	11
2.1. Passaport de llengües	11
2.2. Biografia lingüística	17
2.3. Dossier	35
3. Com s'utilitza?	38
3.1. Consideracions generals	38
3.1.1. Sobre la concepció del PEL	38
3.1.2. Sobre l'organització	40
3.1.3. Sobre metodologia	42
3.2. Propòsits i enfocaments	44
3.2.1. Organitzar la programació	44
3.2.2. Formular el perfil lingüístic de l'aprenent	45
3.2.3. Formar l'aprenent	45
3.2.4. Desenvolupar la sensibilització cap a la diversitat	46
3.3. Com s'utilitzen les taules?	47
4. Materials complementaris	51
Activitat 1: Autobiografia lingüística	51
Activitat 2: Per a què serveixen les llengües?	52
Activitat 3: Què puc fer?	53
Activitat 4: Com em sento aprenent llengües?	55
Activitat 5: Com es pronuncia i què significa?	56
Activitat 6: Curiositats lingüístiques	56
Activitat 7: Busca algú que... ..	57
Activitat 8: Has après algun idioma anteriorment?	58
Activitat 9: El text (in)comprensible	59
Activitat 10: Juguem a detectius	60
Activitat 11: Els meus plans d'aprenentatge	61
Activitat 12: Els meus millors treballs	62
Activitat 13: Abans i després d'obtenir un certificat	63
Activitat 14: El ventall lingüístic	64
Activitat 15: La meva millor anècdota	65
Activitat 16: Test sobre actituds lingüístiques	66
Activitat 17: Diari d'aprenentatge	68
Taula: Correlació entre PEL i activitats complementàries	69
Taula: Correlació entre nivell educatiu i activitats	71
Bibliografia i material de referència	72

Presentació

Aquesta guia es proposa informar i formar el docent de secundària que vulgui utilitzar a classe el *Portfolio europeu de les llengües* (PEL a partir d'ara), un projecte dissenyat i promogut pel Consell d'Europa que a l'Estat espanyol ha estat coordinat per la Subdirecció General de Programes Europeus del Ministeri d'Educació i Ciència, amb la col·laboració de les comunitats autònomes. Caracteritzat a grans trets, el PEL és un quadern amb quadres, preguntes, orientacions i exercicis per sensibilitzar l'alumne respecte de l'aprenentatge de llengües i de la realitat plurilingüe i pluricultural en què viu i per formar-lo com a aprenent autònom d'idiomes al llarg de la seva vida.

En aquesta guia s'expliquen els propòsits, l'estructura i les característiques del PEL espanyol per a l'educació secundària, s'ofereixen orientacions generals per utilitzar-lo a l'aula i recomanacions sobre la metodologia que es pot fer servir, a més d'un conjunt variat de materials i recursos didàctics de suport. Aquesta informació és vàlida per als diversos contextos escolars (ESO, batxillerat, cicles formatius; diversitat de currículums i nivells), lingüístics (llengua pròpia de la comunitat, llengua de l'entorn, llengua estrangera) i culturals (comunitat autònoma, migració, etc.) que conformen l'educació secundària a Espanya.

Totes les orientacions i tots els suggeriments que inclou aquest document segueixen les directrius generals establertes pel Consell d'Europa per al projecte PEL per a tot el continent europeu i, més concretament, les especificacions i adaptacions acordades per als diversos Portfolios espanyols d'educació infantil, primària, secundària i d'adults. De manera particular, aquesta guia i el Portfolio corresponent per a secundària han tingut en compte els resultats d'una experimentació pilot que es va dur a terme durant el curs 2002-03 en 13 centres espanyols, amb 16 docents i més de 500 alumnes. Bona part de les orientacions didàctiques, dels exemples i dels materials de suport que conté la guia provenen d'aquesta experiència d'un curs de durada.

El conjunt de materials didàctics que componen el *Portfolio europeu de les llengües* per a l'alumne de secundària i la *Guia didàctica* és el resultat de la col·laboració de diversos equips docents. Daniel Cassany, com a coordinador, Olga Esteve, Ernesto Martín Peris i Carmen Pérez-Vidal (de la Universitat Pompeu Fabra) han elaborat i conduït el projecte general: l'aplicació de les directrius del Consell d'Europa a l'Estat espanyol, el disseny del Portfolio de l'alumne i de la Guia didàctica per al docent i l'experimentació del projecte a l'aula. Margarita Caballero, Anna Coll, Cristina Escobar, Estel Grífol, Cristina Holm, Adelaida Mínguez, Glòria Olivella, Eulàlia Purtí i Piedad Reglero (docents de centres de secundària a Catalunya) han experimentat el projecte esmentat a les seves aules de llengua estrangera i de primera llengua o llengua materna, han recollit les opinions dels alumnes i han aportat valuosos suggeriments per a l'elaboració final d'aquests materials. També s'han tingut en compte els resultats i les aportacions de l'experimentació que s'ha dut a terme a Galícia, coordinada per Elisa Vázquez. La col·laboració de totes aquestes persones –amb la il·lusió i les reaccions positives de tots els alumnes que ja han utilitzat el PEL a les seves classes– ha fet possible el treball que aquí es presenta.

L'estructura d'aquesta guia és senzilla. El primer capítol, *Què és el PEL i per a què serveix?*, presenta les línies bàsiques del projecte *Portfolio europeu de les llengües* en el pla europeu i a l'Estat espanyol. El segon capítol, *PEL. Seccions i materials*, descriu per separat cadascuna de les tres seccions (*Passaport de les llengües*, *Biografia lingüística* i *Dossier*) i subseccions del Portfolio de l'alumne i

n'explica els objectius i procediments didàctics. El capítol tercer, *Com s'utilitza?*, informa de totes les decisions metodològiques que ha de considerar el docent en el moment d'aplicar aquesta proposta a l'aula. I, per acabar, *Materials complementaris*, inclou activitats que es poden dur a terme a l'aula per ampliar les diferents seccions del Portfolio i taules informatives que relacionen les activitats amb el nivell educatiu corresponent.

En definitiva, el nostre desig és que el *Portfolio europeu de les llengües* pugui arribar a ser una eina valuosa per a l'aprenent i per a totes les comunitats que configuren l'Estat espanyol: que la futura ciutadania augmenti el seu interès per les llengües, així com el respecte i el reconeixement de la diversitat lingüística i cultural, i que les pugui utilitzar i aprendre de manera més autònoma, eficaç i feliç.

Què és el PEL i per a què serveix?

En aquest apartat es presenten d'una manera molt succinta els objectius i les característiques generals del Portfolio europeu de les llengües (PEL).

1.1. El Marc europeu comú de referència i el Portfolio

El PEL està estretament relacionat amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües: *aprendre, ensenyar, avaluar* (MECR d'ara endavant). Aquest darrer, al seu torn, forma part essencial del projecte general de política lingüística del Consell d'Europa, ja que ha desenvolupat unes directrius unificades sobre l'aprenentatge i l'ensenyament de llengües per a tots els estats europeus que serveixin d'orientació tant per als docents com per als alumnes. El MECR ofereix instruments molt complets per reflexionar sobre què són el llenguatge i les llengües, què significa aprendre llengües, sobre les capacitats que cal desenvolupar en l'aprenentatge de llengües, i sobre les maneres d'establir els plans d'aprenentatge i de dur-ne a terme un seguiment.

Com veiem, el MECR ofereix un ventall d'instruments útils per al treball específic amb el PEL. Podríem dir que aquest darrer és l'aplicació pràctica dels principis conceptuals del MECR. De fet, el PEL incorpora alguns instruments extrets directament del Marc, com els descriptors sobre els nivells de competència que es poden assolir.

Formulat en termes senzills, el PEL és un document personal en què les persones poden registrar les seves experiències d'aprenentatge de llengües i cultures, i reflexionar-hi. Es compon de tres seccions (el *Passaport de llengües*, amb un format internacional, la *Biografia lingüística i el Dossier*), que al seu torn consten de diferents apartats. Té dos tipus de funcions principals: pedagògiques (ajudar a potenciar i millorar els processos d'aprenentatge de llengües) i informatives (constituir una eina d'informació). El quadre següent detalla els objectius en què es desglossen aquestes funcions (a partir de Conde, en procés d'impressió):

Funcions pedagògiques	Funcions informatives
<ul style="list-style-type: none">• Fomentar un aprenentatge i un ensenyament lingüístic més reflexius.• Clarificar i precisar els objectius d'aprenentatge en termes comunicatius.• Afavorir l'autoavaluació en la identificació de les competències adquirides, de les necessitats lingüístiques o dels objectius d'aprenentatge.• Fomentar un canvi educatiu cap a un model d'ensenyament que atorga més responsabilitat a l'alumne en el seu propi aprenentatge.	<ul style="list-style-type: none">• Augmentar la transparència i la coherència entre les tradicions d'ensenyament i aprenentatge de llengües en els diferents països europeus.• Proposar un llenguatge comú entre els docents europeus.• Utilitzar la descripció de les competències lingüístiques del MECR, que són fàcils d'identificar i de reconèixer per part de tercers usuaris.

A la web del Consell d'Europa podeu trobar tota la informació relacionada amb aquest projecte, a més de vincles a les pàgines de les diverses institucions europees que han adaptat als seus països el model del PEL.

1.2. Versió espanyola del PEL

La publicació i popularització del PEL a l'Estat espanyol suposa una important oportunitat per desenvolupar, millorar i actualitzar l'ensenyament d'idiomes, des de totes les perspectives. Per aquest motiu, en el disseny original del projecte espanyol s'inclouen els següents objectius didàctics per als diferents agents i institucions implicats en el desenvolupament del Portfolio:

Per a l'**aprenent**, que és el primer destinatari i el més important, el PEL permetrà:

1. Adquirir i desenvolupar actituds i valors positius pel que fa a l'aprenentatge de diverses llengües al llarg de tota la vida.
2. Afavorir una versió integrada del plurilingüisme, que abraci no tan sols els idiomes francs internacionals, sinó també les diverses llengües de les comunitats autònomes, de les comunitats immigrants i dels països europeus.
3. Adquirir i desenvolupar actituds i valors positius pel que fa a la diversitat cultural, al contacte intercultural i a la relació entre llengua i cultura.
4. Desenvolupar la responsabilitat en l'aprenentatge d'idiomes, la consciència lingüística i pedagògica del subjecte i la seva autonomia en situació d'aprenentatge.

Per al **docent**: El projecte assumeix que, especialment a secundària, els docents de llengua són els destinataris indirectes però importants del projecte, perquè seran els responsables de formar l'aprenent en la utilització del PEL. Així, aquest projecte permetrà:

1. Afavorir una visió integrada de l'ensenyament de llengües i del plurilingüisme que no abraci només la llengua que imparteix cada docent, sinó el conjunt d'idiomes que s'utilitzen al centre.
2. Incrementar els coneixements i les habilitats d'ensenyament dels docents en el marc de l'enfocament pedagògic (comunicatiu, constructivista, cognitiu, etc.) en què s'insereixi el projecte del Portfolio.
3. Incrementar la coordinació entre els diferents docents de llengua dels centres (castellà, llengua de la comunitat, llengua estrangera, 2a llengua estrangera, etc.)
4. Fomentar el desenvolupament d'experiències d'aplicació del Portfolio a entorns particulars i difondre-les en forma de publicació en revistes, exposició en jornades, etc.

Aquesta diversitat d'objectius es concentra en dues línies bàsiques, que es corresponen amb les funcions pedagògiques i informatives apuntades en l'apartat anterior:

- El Portfolio ha de ser un instrument d'interrelació i un referent comú entre les diferents llengües, comunitats i cultures europees. Aquest objectiu posa èmfasi en els nivells i orientacions del MECR, i en la socialització de l'aprenentatge de cada individu.
- El Portfolio també ha de fomentar el creixement lingüístic integral de l'aprenent durant la seva vida. Aquest objectiu posa l'èmfasi en l'avaluació formativa, en el treball individual d'apropiació d'una eina, de presa de consciència

del plurilingüisme, i requereix l'elaboració d'instruments molt adaptats a les necessitats i característiques de l'alumne.

Per aplicar el PEL a l'Estat espanyol es disposa de quatre Portfolios per a diferents grups d'edats. El Portfolio d'educació infantil, per a nens de 3 a 5 anys, utilitza una estructura i un format de conte il·lustrat per iniciar la presa de consciència sobre les llengües. El Portfolio de primària, de 6 a 12 anys, suposa la continuació i aprofundiment de la reflexió sobre les llengües. El Portfolio de secundària, des dels 12 anys fins als 18, tanca el període d'educació obligatòria (12-16) i prepara l'aprenent per a la utilització del quart i darrer Portfolio, el d'adults, que es pot utilitzar a partir dels 16 anys i que es presenta amb el format europeu més estandarditzat.

Aquests Portfolios es caracteritzen especialment pel fet que:

- Inclouen totes les llengües de l'aprenent: les oficials de cada comunitat, les que són objecte d'aprenentatge, les que aporta l'alumne immigrant, les que sent al carrer, etc. S'espera, d'aquesta manera, que el Portfolio pugui contribuir no tan sols a fomentar l'aprenentatge de llengües europees, sinó també a millorar la convivència entre les diverses llengües i cultures que conformen l'Estat espanyol: que augmenti l'acceptació i la tolerància de la diversitat lingüística interna espanyola, que millorin les actituds i disminueixin els prejudicis cap a determinades varietats dialectals d'una mateixa llengua, o que es faciliti la integració de les persones que han arribat a l'Estat espanyol des de l'estranger.
- Posen més èmfasi en la funció pedagògica del Portfolio que en la informativa, sobretot en el cas dels PEL d'educació infantil, primària i secundària. S'entén que el Portfolio constitueix una eina excel·lent per formar l'aprenent, i que el projecte en si mateix també és una oportunitat per augmentar la formació didàctica del docent.
- Proposen relacionar el Portfolio amb projectes educatius ja existents –sobretot en les comunitats bilingües–, com el *Projecte educatiu de centre (PEC)*, el *Projecte lingüístic de centre (PLC)* o el *Plantejament integrat de llengües*. El PEL i el PLC són dos documents programàtics dels centres educatius en què s'especifiquen els propòsits que es plantegen i en els quals es podrà incloure explícitament el Portfolio. El *Plantejament integrat de llengües* proposa que els elements comuns de les diverses llengües que aprèn l'alumne (per exemple, l'estructura SN/SV, l'estructura d'una carta o un conte, els conceptes de registre i dialecte, etc.) es treballin de manera integrada per tal d'evitar repeticions i potenciar les comparacions entre les llengües. En resum, en relacionar el Portfolio amb altres projectes es proposa arrelar una iniciativa nova amb activitats que ja tenen una certa tradició en l'educació espanyola, a més d'intentar implicar docents de diferents llengües i àrees curriculars.

1.3. El PEL de secundària

En línies generals, el PEL de secundària segueix les directrius generals del projecte formulades pel Consell d'Europa i els objectius establerts per al conjunt dels Portfolios espanyols.

L'estructura del Portfolio de l'alumne és la que apareix reproduïda a la pàgina 10.

Atesa la importància que ha tingut l'experimentació a l'aula en el resultat final del projecte, concretat en l'esquema anterior, val la pena esmentar algunes dades del que fa al cas.

Passaport	Biografia	Dossier
<p>El meu perfil lingüístic Les meves experiències lingüístiques i culturals:</p> <ul style="list-style-type: none">• A l'institut• A fora de classe <p>Certificats i diplomes</p>	<p>Les meves llengües:</p> <ul style="list-style-type: none">• En quines llengües em comunico amb els altres?• Què sé fer amb les meves llengües?• Com parlen les meves llengües altres persones? <p>Altres llengües:</p> <ul style="list-style-type: none">• Quines altres llengües es parlen al meu entorn? <p>La meva manera d'aprendre:</p> <ul style="list-style-type: none">• Com aprenc?• Què he après i què m'ha ajudat a aprendre-ho?• Què faig per aprendre a fora de classe? <p>Els meus plans d'aprenentatge:</p> <ul style="list-style-type: none">• Què vull saber fer en cada llengua?	<p>Primer sobre: <i>treballs escrits i enregistraments d'àudio i de vídeo.</i></p> <p>Segon sobre: <i>documents i records.</i></p>

El desenvolupament general del projecte, que es va iniciar el maig de 2001, va tenir tres fases. En primer lloc, es va analitzar la situació lingüística i educativa del país per elaborar un instrument que fomentés el plurilingüisme i l'aprenentatge de llengües com a eix transversal del projecte curricular de centre (juliol-setembre de 2001). En una segona fase es va treballar sobre aquesta proposta amb l'equip de docents de secundària (de català, castellà, francès i anglès), que havien de portar posteriorment el projecte a l'aula (gener-juny de 2002). A continuació, es va demanar a diferents centres de secundària de Catalunya i Galícia que portessin a terme l'experimentació (durant el curs complet 2002-03). Finalment, es van analitzar i interpretar els resultats obtinguts (juliol-setembre de 2003) per elaborar la proposta definitiva de Portfolio i guia.

En conjunt, l'elaboració i experimentació dels materials s'han realitzat en un anar i tornar de la taula de disseny al pupitre de l'aula. A Catalunya, vuit centres han experimentat el Portfolio a l'àrea metropolitana de Barcelona i a Tarragona, amb nou docents, en classes de català (dos grups), castellà (un grup), francès (dos grups) i anglès (cinc grups), des de 2n d'ESO fins a 2n de batxillerat, amb dos grups nocturns, un de francès com a segona llengua estrangera i un grup en què van intervenir dos docents (castellà i anglès), amb un total de 349 alumnes. A Galícia, set docents de cinc centres de diferents contextos i 186 alumnes d'ESO van experimentar durant nou setmanes el mateix PEL. En tots els casos es va posar a disposició dels docents un joc de versions del Portfolio de l'alumne en castellà, anglès, francès i català o gallec, i van ser ells els qui van triar les llengües amb què durien a terme l'experiència, segons la llengua que ensenyaven o les característiques de l'alumnat. A la memòria d'experimentació (Cassany et al., 2003), es poden consultar totes les dades d'aquesta experiència.

PEL.

Seccions i materials

2

En aquest capítol descrivim amb detall les tres seccions del PEL espanyol per a secundària: exposem els apartats i els materials que inclou cada secció, formulem els objectius didàctics i alguns procediments metodològics que es poden seguir a l'aula i exemplifiquem la major part dels quadres i qüestionaris amb respostes dels alumnes. Després d'una presentació general de cada secció, es comenta cada quadre o activitat amb detall, mitjançant els apartats següents:

- **Per a què?** Descriu els propòsits concrets de l'activitat, a més de formular consideracions sobre la seva idoneïtat o necessitat segons els contextos sociolingüístics i educatius.
- **Com?** Exposa les qüestions més rellevants de la utilització de l'activitat a l'aula; inclou reproduccions fidels del material de l'alumne amb exemples de respostes.
- **Altres consideracions.** Inclou comentaris addicionals de diversos tipus, com ara algunes de les reaccions o respostes que va obtenir l'activitat en l'experimentació, algunes de les dificultats que planteja, els avantatges i els beneficis que aporta, diferents formes d'utilitzar els quadres, etc.

Els exemples de respostes de les taules mereixen diversos comentaris. Atesa la seva importància, es reproduïxen nombroses respostes i s'intenta que siguin representatives de llengües, situacions sociolingüístiques, perfils d'alumne i àmbits territorials diversos. Alguns exemples reproduïxen respostes reals d'aprenents, que es transcriuen literalment (en la llengua i ortografia originals) amb la indicació entre claudàtors del curs escolar i de la llengua que estava aprenent l'alumne –encara que la seva resposta pugui fer referència també a la resta de llengües que utilitza i aprèn. La resta d'exemples s'inspira també en respostes reals de l'alumnat. El fet que es presentin exemples variats, procedents de diversos subjectes, provoca que les respostes d'una mateixa taula no siguin coherents entre si.

Les qüestions generals sobre com es pot enfocar el PEL a l'aula o les més concretes sobre com es poden utilitzar els quadres o com es poden seqüenciar els materials al llarg d'un curs es tractaran al capítol 3, Com s'utilitza?

2.1. *Passaport de llengües*

L'objectiu principal del *Passaport de llengües* és registrar de manera precisa el repertori lingüístic complet del titular del document, de manera detallada i segons els nivells estandarditzats del MECR, amb la finalitat que aquesta informació es pugui utilitzar en les situacions en què sigui necessària: canvi de centre escolar en un país estranger, intercanvis escolars, viatges d'estudis, etc. Aquest propòsit queda perfectament representat amb l'ús del terme metafòric "passaport" per denominar aquesta secció.

La documentació que inclou el Passaport per detallar el repertori lingüístic de l'individu és de tres tipus i coincideix amb els seus tres apartats:

1. **El meu perfil lingüístic.** Permet determinar el nivell de competències adquirides per a cadascuna de les cinc habilitats i en tots els idiomes, segons els nivells comuns de referència del MECR.
2. **Les meves experiències lingüístiques i culturals.** Recull les principals activitats d'aprenentatge lingüístic i intercultural, de caràcter formal (*a l'institut*) i informal (*a fora de l'institut*).
3. **Certificats i diplomes.** Descriu els principals documents acreditatius de coneixements lingüístics que ha obtingut el titular del Passaport.

A més d'aquests components, el PEL inclou informació breu sobre el Consell d'Europa i sobre les funcions del Passaport. En una de les pàgines l'aprenent pot escriure el seu nom i la seva adreça, i enganxar-hi la seva foto per acreditar la propietat del document.

El Passaport de Llengües és una espècie de carnet que es presenta com un document separat de la resta del PEL i de la mida d'una quartilla, per tal que el titular el pugui portar a sobre fàcilment en els seus viatges i presentar-lo en diferents ocasions. El Consell d'Europa ha establert un disseny estàndard per a tots els passaports de Llengües per a adults, amb seccions, informacions, quadres i disseny generalitzats. El model espanyol per a secundària segueix aquests paràmetres quan resulten idonis per a alumnes de 12 a 18 anys, però simplifica les taules d'informació sobre experiències d'aprenentatge lingüístic i intercultural i les de descripcions de certificats i diplomes, perquè són excessivament detallades i innecessàries per a un adolescent.

Des d'un punt de vista pedagògic, el Passaport de Llengües posa èmfasi en les funcions sumatòries o certificatives del PEL. Permet determinar el perfil lingüístic d'un individu a partir d'uns nivells estàndards i unes descripcions comunes de capacitats lingüístiques, més enllà de la tradició cultural (exàmens, certificats, nivells de referència) de cada llengua i cultura europea. Facilita la intercomprensió pel que fa a qüestions de coneixement lingüístic entre les diferents comunitats (lingüístiques, culturals, socials) del continent.

El meu perfil lingüístic

Per a què?

El propòsit d'aquest apartat és establir el nivell de competència que ha adquirit l'aprenent en cadascuna de les seves llengües i en cadascuna de les cinc habilitats bàsiques (escoltar, llegir, conversar, parlar i escriure), d'acord amb els sis nivells comuns de referència (A1-C2) establerts al Marc europeu comú de referència. Per aquest motiu, es reproduïx, traduït al català, el quadre d'autoavaluació d'aquest document (quadre 2, pàgina 30 de la versió castellana), que descriu breument i d'una manera estandarditzada i homologada les capacitats lingüístiques de cada nivell i habilitat.

Com?

L'alumne ha de valorar les seves capacitats en cada llengua i en cada habilitat a partir del quadre esmentat d'autoavaluació i marcar les caselles corresponents de dalt a baix i d'esquerra a dreta per a cada idioma, habilitat i nivell, tal com mostra l'exemple següent.

La tasca d'omplir cada quadre és el resultat final d'un procés reflexiu de presa de consciència que l'aprenent ha de fer sobre allò que pot i allò que no pot fer en cada llengua i en cada habilitat. Entre altres coneixements, aquesta autoavaluació exigeix que l'individu compregui amb claredat les cinc habilitats bàsiques que componen l'ús lingüístic, els sis nivells estàndards establerts pel MECR

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE EUROPE
European Language Portfolio
Portefolio européen des langues

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA

El meu perfil lingüístic

Avalua les teves competències. / Assess your language skills.

La meua llengua materna: castellà

Les meves altres llengües: anglès i francès

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
Castellà	👂						
	📖						
	🗣️						

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
Anglès	👂						
	📖						
	🗣️						

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
Francès	👂						
	📖						
	🗣️						

Avalua les teves competències.
Evaluete tus competencias.
Assess your language skills.

👂
Escollar
Listening

📖
Llegir
Reading

🗣️
Conversar
Spoken interaction

🗣️
Parlar
Spoken production

✍️
Escriure
Writing

(A1-C2) o el significat precís de cada un dels descriptors del quadre d'autoavaluació. També facilita l'activitat el fet que l'aprenent tingui un cert grau d'autoconeixement i responsabilitat o que hagi fet prèviament altres tasques d'autoavaluació.

Si l'alumnat disposa d'aquests coneixements i habilitats, pot procedir a autoavaluar-se i a completar els quadres a partir de la informació inclosa en el Passaport. Al contrari, si no és segur que disposi d'aquesta experiència prèvia, és més recomanable abordar l'autoavaluació d'aquest apartat després d'haver treballat amb altres seccions del PEL (*Biografia lingüística, Què sé fer amb les meves llengües?*) o amb algunes activitats complementàries, que permeten introduir els coneixements i habilitats requerits d'una manera més lenta i que formen i preparen l'alumnat per a aquesta tasca del Passaport. També pot ajudar a fer aquesta autoavaluació l'observació i l'anàlisi dels documents guardats al Dossier.

Les meves experiències lingüístiques i culturals

Per a què?

El propòsit d'aquest apartat és registrar les experiències d'aprenentatge lingüístic i cultural de l'aprenent al llarg de la seva vida. Constitueix una espècie de curriculum vitae lingüísticocultural.

Les experiències lingüístiques inclouen els aprenentatges realitzats en contextos formals (a l'institut, en acadèmies, a classe; en l'ensenyament d'una llengua o de qualsevol altra matèria en un idioma estranger, etc.) i informals (a fora de l'institut i de la classe, a través de contactes amb parlants d'altres llengües, in-

tercanvis, etc.). En definitiva, inclou tot tipus de situacions en què l'aprenent hagi entrat en contacte amb llengües i cultures particulars.

Mereixen especial atenció les experiències d'aprenentatge intercultural (viatges, estades a l'estranger, activitats professionals o acadèmiques a l'estranger, contactes continuats amb parlants i institucions estrangeres, etc.) perquè els manquen els sistemes de documentació i acreditació habituals en els aprenentatges lingüístics (certificats d'assistència, acreditacions, diplomes, etc.).

Com?

L'alumne ha de recuperar tota la informació possible sobre els aprenentatges realitzats: recopilar documents que pugui posseir (quaderns de notes, programes d'assignatures, comprovants de viatges, etc.), fer llistes d'activitats fetes, etc. A continuació pot procedir a omplir els dos quadres que componen aquesta secció, en la línia dels exemples. La documentació relacionada amb les experiències descrites es pot guardar en un Dossier:

A l'institut (assignatures, cursos, projectes i altres activitats):

Llengua Language	Activitat Activity	Data Date	Durada Timing	Lloc Location
Anglès	Classe d'anglès, primària i ESO.	98-01	3 cursos, 3h x setmana	IES Rosalía de Castro, A Coruña
Gallec	Classe de ciències, primària i ESO.	99-00 00-01	2 cursos	IES Rosalía de Castro, A Coruña
Italià	Curs d'estiu.	2001	60 hores, 1 mes	Roma, escola d'idiomes.
Anglès	Classe de biologia en anglès, utilitzant materials compartits amb instituts holandesos.	2002-2003	1 curs	Institut Valldemosa, Barcelona

A fora de l'institut (intercanvis, visites i viatges, contactes regulars amb parlants d'altres llengües):

Llengua Language	Activitat Activity	Data Date	Durada Timing	Lloc Location
Català	Vacances en una escola d'estiu, conversa amb amics catalans que parlen català entre ells.	1999-2001	Un mes d'estiu durant tres anys.	Cambrils, Tarragona.
Anglès	Intercanvi a través de xats o correus electrònics sobre música amb col·legues dels Estats Units.	2000-02	Des de fa dos anys.	Internet
Francès	Intercanvi amb un estudiant.	1999	Un mes	Lyon
Alemany	Tàndem de conversa amb un estudiant austriac.	2003	Dos trimestres	Madrid Academia Lingua
Francès	Voluntariat lingüístic d'atenció a immigrants magrebins.	2001-02	Mesos d'estiu	ONG Ayuda solidaria

Algunes qüestions rellevants són:

- Molts aprenents no són conscients de la diversitat d'activitats escolars i extra-escolars en què s'experimenten aprenentatges lingüístics i culturals, per la qual cosa els exemples desenvolupen aquí una funció primordial. El docent els pot presentar a l'inici de l'activitat, prenent-los de la taula anterior o de les respostes d'altres alumnes. Es poden presentar també en forma de biografia lingüística d'un personatge.
- Alguns alumnes tendeixen a incloure en aquest apartat activitats ocasionals o amb poca rellevància (una conversa amb un turista, assistència a una xerrada, etc.). Cal insistir en el fet que es tracta d'activitats d'una certa durada i intensitat, que suposen un aprenentatge rellevant.
- A més d'anotar en el *Passaport de Llengües* la informació sobre aquestes experiències i de posar en comú les dades individuals, és útil desenvolupar a classe alguna activitat de reflexió i anàlisi. Preguntes com ara *Què ha significat per a mi aquesta experiència?* o *Quina ha estat l'experiència més important per a tu?* permeten a l'individu explorar els seus records i percepcions de l'activitat, a més de fomentar el coneixement entre els membres del grup.

Algunes propostes dels *Materials complementaris* (per exemple, l'activitat 10) es poden relacionar amb aquest apartat.

Altres consideracions:

L'experimentació duta a terme va mostrar que, al principi, nombrosos alumnes s'estranyaven o sorprenien de la inclusió en aquest apartat de les experiències d'aprenentatge cultural i de les que havien tingut lloc en contextos més informals, perquè entenien que no formaven part del procés d'aprenentatge d'una llengua. Més endavant, a partir de la reflexió i del descobriment del que havien

anotat altres alumnes, podien adonar-se que algunes de les activitats extraescolars que havien dut a terme al llarg del curs o en anys anteriors responien a aquest apartat (intercanvis d'estudiants, pel·lícules en versió original, etc.).

Certificats i diplomes

Per a què?

El propòsit d'aquest apartat és registrar i descriure els certificats i diplomes de coneixements d'idiomes que posseeixi l'aprenent. Ja que les possibilitats de poder utilitzar aquests documents en aquestes edats es redueixen a l'àmbit escolar i són limitades (canvi de centre, intercanvis), les dades que es demanen en els quadres d'anàlisi són les més bàsiques (llengua, institució, qualificació, lloc i data, edat, títol) i no inclouen la descripció dels programes o les proves vinculades amb els diplomes.

Com?

Com en l'apartat anterior, l'alumne pot omplir el quadre després d'haver recollit els documents corresponents. També aquí són importants els exemples que pugui aportar el docent, per ampliar les idees inicials que té l'alumne, i les tasques de reflexió del tipus *Explica breument què significa per a tu haver obtingut aquest diploma*. L'activitat 13 dels *Materials complementaris* se centra en la valoració personal que pot fer l'alumne del seu propi rendiment en proves i exàmens i resulta un bon complement d'aquest apartat.

Exemples:

Llengua: Language:	Expedit per: Issued by:	Qualificació: Qualification:	Data i edat: Year and age:
Francès	Institut Francès de Madrid	Apte	12-3-02, 16 anys
Títol: Title:	Diplôme d'Études de la Langue Française (1er degré)		

Llengua: Language:	Expedit per: Issued by:	Qualificació: Qualification:	Data i edat: Year and age:
Euskera	Centre IES d'Hernani	2n premi	12-5-01, 14 anys
Títol: Title:	Segon premi en la modalitat narrativa Premis literaris d'estiu		

Llengua: Language:	Expedit per: Issued by:	Qualificació: Qualification:	Data i edat: Year and age:
Anglès	Junta de Castilla i de Lleó	Assistència	Agost de 2001, 16 anys
Títol: Title:	Assistència a un camp de treball internacional per a joves.		

L'experimentació va mostrar que eren pocs els alumnes que podien omplir aquest apartat amb altres documents o dades que no fossin les qualificacions obtingudes en les assignatures de llengües de l'ensenyament reglat. Alguns docents experimentats van comentar la "decepció" o la "frustració" que suposa no poder anotar res en un full del *Passaport*. En aquestes circumstàncies és important valorar també –tal com demostren els exemples anteriors– documents que no són exactament acreditacions de nivell de competència (com ara haver obtingut un premi literari o haver assistit a un camp internacional de treball per a joves), però que indiscutiblement donen fe d'activitats lingüístiques i culturals rellevants.

En el cas dels alumnes que disposin de certificats o diplomes que acreditin coneixements d'idiomes a partir d'un examen, es pot complementar aquesta secció amb una descripció escrita més detallada del diploma en qüestió i de l'examen corresponent. Aquesta descripció es pot afegir com a annex en el PEL i pot incloure: un model d'examen, una referència bibliogràfica d'aquest, els components de la prova (comprensió oral i lectora, producció oral i escrita, gramàtica, vocabulari), les condicions en què es va dur a terme (utilització de diccionari, temps disponible), etc.

2.2. Biografia lingüística

El propòsit principal d'aquesta Biografia és fomentar la sensibilització de l'alumne cap a diversos aspectes de la diversitat lingüística i cultural europea i del seu entorn immediat.

En un pla individual, podem destacar els objectius següents relacionats amb la formació de l'aprenent:

- fomentar el seu interès per l'aprenentatge de llengües;
- millorar les seves capacitats per detectar les seves necessitats, per formular objectius d'aprenentatge i per autoavaluar els seus coneixements i habilitats;
- incrementar el seu grau d'autonomia respecte del docent i de la classe, el grau de control sobre els seus processos d'aprenentatge i la seva capacitat general d'aprenentatge de llengües.

En un pla social podem destacar els objectius relacionats amb el reconeixement i la valoració positiva del caràcter plurilingüístic i pluricultural de la seva comunitat:

- identificar, conèixer i respectar les llengües i les cultures dels companys de classe i dels membres de la comunitat (veïns, coneguts, ciutadans, etc.);
- valorar els aspectes positius d'aquesta diversitat;
- aprendre aspectes generals sobre la diversitat de la comunicació humana, sobre la interrelació entre llengua i cultura, etc.

Tal com s'ha esmentat en el capítol anterior, aquest darrer grup d'objectius adquireix a l'Estat espanyol un triple significat. En primer lloc, com en altres països europeus, el PEL pot contribuir a facilitar la integració dels ciutadans espanyols en l'Europa plurilingüe i pluricultural. En segon lloc, el PEL i la Biografia lingüística poden millorar també el coneixement, el respecte i la valoració mútua entre les diferents comunitats històriques, lingüístiques i culturals que conviuen en el territori espanyol. Finalment, el PEL també pot constituir una eina pedagògica important per facilitar la integració de les importants migracions recents de famílies extracomunitàries.

La documentació que inclou la Biografia lingüística es compon dels quatre apartats següents:

1. **Les meves llengües.** Reflexiona sobre les llengües que coneix l'aprenent i les que està aprenent.
2. **Altres llengües.** Reflexiona sobre les llengües que són presents en la comunitat de l'aprenent, és a dir, les que troba al seu entorn encara que no les conegui ni les aprengui.
3. **La meua manera d'aprendre.** Reflexiona sobre els estils d'aprenentatge de llengües de l'alumne i sobre les pràctiques d'aprenentatge *fora de classe* que resulten més efectives.
4. **Els meus plans d'aprenentatge.** Facilita la formulació d'objectius d'aprenentatge i la consecució de propòsits d'aprenentatge, com a colofó dels tres apartats anteriors.

La Biografia lingüística consisteix en un conjunt de fulls separats que es guarden a la carpeta del PEL. Aquesta organització de documents independents que s'afegeixen o s'eliminen d'una carpeta amb anelles ofereix molta llibertat a l'aprenent, el qual, amb l'assessorament del docent, pot afegir fulls nous (fotocopiats) a la Biografia, ordenar els materials segons la seva conveniència, substituir fulls vells per altres de nous, etc.

Des d'un punt de vista pedagògic, la *Biografia lingüística* constitueix el component més formatiu del PEL, pel fet que posa més èmfasi en l'aprenentatge de l'alumnat i en la reflexió que en la demostració de les capacitats assolides. Per aquest motiu, els quadres d'anàlisi i les propostes didàctiques destaquen els aspectes més personals i qualitius.

Les meves llengües

El propòsit d'aquest apartat és identificar les llengües que utilitza l'aprenent per comunicar-se amb el seu entorn i incrementar la seva consciència sobre la forma com les utilitza. D'aquesta manera, l'alumnat pot prendre consciència de la seva pròpia identitat lingüística (monolingüe, bilingüe o multilingüe) i de la identitat dels companys de classe o d'altres persones conegudes de l'entorn.

El principi subjacent en aquest apartat és el valor indubtable que representa per a una persona el fet de ser conscient del seu perfil lingüístic. Ja que pràcticament tota activitat humana queda reflectida en la parla, conèixer les capacitats i les limitacions de la parla individual és una forma d'aprofundir en el coneixement del propi ésser: *Digues-me quines llengües entens i parles, i et diré qui ets*, es podria afirmar adaptant així un conegut refrany.

Aquesta reflexió es porta a terme amb tres grups de taules:

1. *En quines llengües em comunico amb els altres?*
2. *Què sé fer amb les meves llengües, o amb les meves llengües estrangeres, o amb les llengües del meu entorn?*
3. *Com parlen les meves llengües altres persones?*

Aquest conjunt de taules permet distingir les diferents llengües que es parlen, els contextos socials en què s'utilitzen (interlocutors, temes, llocs, funcions), les capacitats que posseeix l'individu per a cada una d'aquestes llengües o les actituds i els valors associats a cadascuna. Tal com es comentava en el capítol anterior, s'inclouen aquí tot tipus de llengües, sempre que l'aprenent les utilitzi:

- les que formen part del currículum escolar de l'institut o d'un altre centre acadèmic: llengües oficials i pròpies de cada comunitat i de l'estat;

- les segones llengües o llengües estrangeres, que actuen com una llengua franca per a la comunicació;
- les que aporta l'aprenent pel seu origen familiar: llengua materna, llengua dels pares o avis, i
- les que ha après i utilitza l'aprenent per diferents causes (migracions, experiències lingüístiques, etc.).

Algunes activitats complementàries que es poden relacionar amb aquest apartat són *l'Autobiografia lingüística* (activitat núm. 1) o el *Ventall lingüístic* (activitat núm. 14).

1. En quines llengües em comunico amb els altres?

Per a què?

Permet identificar les llengües de l'aprenent i fer una primera anàlisi del context d'ús (lloc, interlocutors, àmbit), de les tasques o activitats (habilitats lingüístiques) i de les raons per aprendre-les (familiar, escolar, migracions). És el pas previ a l'anàlisi més detallada de competències i a l'autoavaluació que suposen les taules següents.

Com?

El docent pot presentar l'activitat amb alguns exemples de persones que tenen un repertori lingüístic diferent. Els alumnes poden compartir les seves respostes en petit grup, abans de posar en comú les diferents respostes individuals. Al final, cada aprenent pot omplir la seva taula individualment. Vegeu-ne, a continuació, alguns exemples:

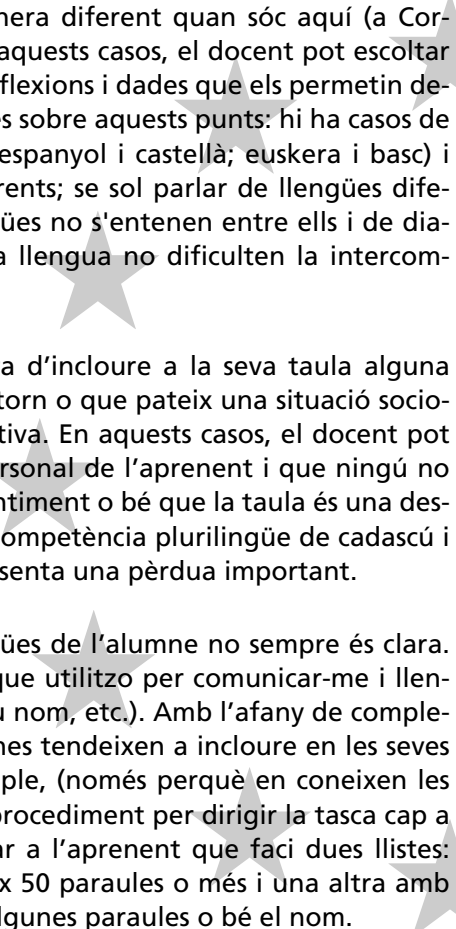
Quina llengua?	On la utilitzo? A casa, a l'escola, amb els amics, etc.	Què hi faig? Parlo, llegeixo, escolto música, viatjo, etc.	On la vaig aprendre? A casa, a l'escola, viatges, amb amics, etc.
Berber	<i>A casa amb la meua mare i, de vegades, amb la meua germana.</i>	<i>L'entenc i la parlo en família.</i>	<i>Al Marroc, amb la meua família.</i>
Castellà	<i>A casa (però menys que el català). A l'escola, amb amics, i amb la resta de la família i altres amics.</i>	<i>Llegeixo, parlo i escric. També sento cançons.</i>	<i>A casa i a l'escola.</i>
Anglès [1r d'ESO, anglès]	<i>A les classes d'anglès a l'escola i a l'acadèmia; i amb una noia anglesa amb qui faig intercanvis.</i>	<i>Parlo, llegeixo i escric.</i>	<i>A l'escola i a l'acadèmia.</i>
Francès [1r d'ESO, francès]	<i>Estic començant a parlar-lo a les classes de francès.</i>	<i>Parlo i escric (ho intento).</i>	<i>Estic començant a aprendre'l a l'escola.</i>

L'activitat pot ocupar una sessió completa de classe i, en alguns casos, es pot tractar del primer contacte formal dels alumnes amb el PEL. També es tracta d'una activitat que difícilment es pot repetir en un mateix grup, ja que ha de passar molt de temps abans no es produeixin canvis significatius en les dades dels alumnes.

Altres consideracions:

L'experimentació d'aquesta taula ha aportat dades interessants:

1. L'activitat fa emergir a l'aula els coneixements i les habilitats dels alumnes en llengües no curriculars. El grup descobreix, d'aquesta manera, per exemple, que la Nekane (estudiant d'ESO de Sevilla) entén l'euskera perquè la seva mare és basca, que l'Andrés (estudiant de batxillerat a Astúries) parla italià amb la seva àvia o que la Maria (estudiant d'ESO a Múrcia) utilitza habitualment el galleg a casa seva, etc. L'aparició d'aquestes dades té efectes rellevants en l'individu i en el grup: d'una banda, s'afavoreix el coneixement interpersonal dels membres de la classe i es cohesiona el grup; d'altra, canvien d'alguna manera els valors i les representacions de l'alumnat pel que fa a la diversitat (es percep com una cosa molt més propera i no tan sols exclusiva de països bilingües; es valora positivament el fet de conèixer diverses llengües o de conservar el patrimoni lingüístic familiar).
 2. L'activitat també fa emergir en tota la seva puresa les concepcions (opinions, prejudicis, etc.) que tenen els alumnes sobre les llengües, amb un grau variat de fonament. Així, algun alumne pot considerar que l'argentí és una llengua diferent del castellà (perquè tenen un nom diferent) o que el castellà que es parla a Catalunya és diferent del que es parla a Andalusia "perquè sonen molt diferent i perquè jo parlo de manera diferent quan sóc aquí (a Cornellà) de quan sóc allà (a Màlaga)". En aquests casos, el docent pot escoltar les afirmacions dels alumnes i aportar reflexions i dades que els permetin desenvolupar unes nocions més científiques sobre aquests punts: hi ha casos de llengües amb diverses denominacions (espanyol i castellà; euskera i basc) i això no vol dir que siguin idiomes diferents; se sol parlar de llengües diferents quan els parlants d'aquestes llengües no s'entenen entre ells i de dialectes quan les diferències en l'ús de la llengua no dificulten la intercomprensió.
 3. Algun alumne pot tenir dubtes a l'hora d'incloure a la seva taula alguna llengua que no és habitual en el seu entorn o que pateix una situació sociolingüística diglòssica, de valoració negativa. En aquests casos, el docent pot recordar que el PEL és un document personal de l'aprenent i que ningú no l'utilitzarà per fer res sense el seu consentiment o bé que la taula és una descripció neutra, sense valoracions, de la competència plurilingüe de cadascú i que el fet de no anotar un idioma representa una pèrdua important.
 4. La determinació de quines són les llengües de l'alumne no sempre és clara. Alguns no distingeixen entre llengües que utilitzo per comunicar-me i llengües que conec (algunes paraules, el seu nom, etc.). Amb l'afany de completar les caselles del quadre, alguns alumnes tendeixen a incloure en les seves llengües el japonès o el grec, per exemple, (només perquè en coneixen les paraules "saionara" o "kalimera"). Un procediment per dirigir la tasca cap a les llengües de comunicació és demanar a l'aprenent que faci dues llistes: una amb les llengües de les quals coneix 50 paraules o més i una altra amb les llengües de les quals només coneix algunes paraules o bé el nom.
-

2. Què sé fer amb les meves llengües, amb les meves llengües estrangeres o amb les llengües del meu entorn?

Per a què?

Aquest apartat pot complir diversos objectius segons el propòsit amb què es treballi i segons la seqüència completa de desenvolupament del PEL a l'aula. Es pot utilitzar com a pas per formar l'aprenent en l'autoavaluació amb descriptors de competències lingüístiques, per passar després a completar l'apartat *El meu perfil lingüístic* del Passaport de llengües. També es pot utilitzar per diagnosticar el nivell de coneixement previ dels alumnes, identificar necessitats, i formular i posteriorment reavaluar objectius d'aprenentatge en el context d'un PEL que actua com a motor de programació del curs, com a eina de negociació periòdica dels objectius d'aprenentatge amb l'alumnat.

Des d'una altra perspectiva, aquest apartat es pot utilitzar per avaluar les competències en totes les llengües i en totes les destreses, o parcialment per explorar les habilitats de l'alumnat en una destresa i amb una llengua en concret. Tampoc és menyspreable l'aprenentatge sobre l'ús i aprenentatge de llengües que suposa per a l'alumne llegir i comprendre uns descriptors que inclouen conceptes i distincions essencials com tipus de text i contextos d'ús, grau d'autonomia en l'ús lingüístic, estratègies diverses de processament del discurs (planificar, evitar, compensar, etc.), graus diferents de comprensió (idees principals, detalls, dades implícites), etc.

Cal destacar que el PEL inclou tres grups de descriptors, adreçats a àmbits diferents:

- *Què sé fer amb les meves llengües?* Són descriptors generals, basats en el quadre d'autoavaluació del Passaport de llengües, adaptats a secundària i a l'Estat espanyol. Permeten fer una descripció global del repertori lingüístic de l'individu, incloent-hi totes les llengües.
- *Què sé fer amb les meves llengües estrangeres?* Són descriptors més específics, que van del nivell A1 al C1, elaborats a partir de les escales del MECR i adaptats al context d'adolescents i joves espanyols que aprenen i utilitzen idiomes estrangers. Permeten descriure de manera més precisa i detallada les competències lingüístiques dels alumnes en els idiomes que aprenen i que no es parlen en l'entorn on viuen.
- *Què sé fer amb les llengües del meu entorn?* Són descriptors més específics que van del nivell B1 al C2, elaborats a partir de les escales del MECR i adaptats al context d'adolescents i joves espanyols que estudien i utilitzen les llengües que són presents al seu entorn. Permeten descriure de manera més precisa i detallada les competències lingüístiques dels alumnes en els idiomes que es parlen en l'entorn on viuen (casa, escola, comunitat, etc.; vegeu apartats 1.2. i 3.1.1 –Quines llengües inclou?–, amb comentaris més detallats sobre les llengües que inclou el PEL i les nocions de *l'entorn / estrangera*).

En general, els tres grups de descriptors adapten el quadre d'autoavaluació i les escales del MECR a l'entorn educatiu de l'alumnat espanyol de secundària. Pel que fa a la part formal, s'han substituït algunes expressions tècniques per formulacions més senzilles, buscant sempre la claredat expositiva; pel que fa a la part conceptual, s'han afegit o substituït alguns elements culturals (ús de tecnologia de la informació i comunicació, més referències a les relacions amb amistats, tipus de text i temes, etc.) per apropar-los als alumnes espanyols.

La tria dels descriptors que s'utilitzen en cada moment depèn, doncs, dels objectius que es persegueixin (veg. apartat 3.2. *Propòsits i enfocaments*). En con-

junt, aquest apartat constitueix un dels components més importants del PEL, tant pel valor formatiu que aporta com per la semblança que té amb l'apartat *El meu perfil lingüístic* del Passaport.

Com?

En línies generals, el fet de respondre els quadres d'autoavaluació exigeix una important tasca prèvia de formació de l'aprenent, tal com es justifica més endavant. Algunes de les activitats que poden facilitar aquesta tasca són:

- La lectura comprensiva i detallada de cada grup de descriptors, entre docent i alumnat, per negociar-ne la interpretació i el significat. En petits grups els alumnes poden llegir, verbalitzar i parafrasejar cada descriptor abans de compartir la seva interpretació amb el grup i el docent.
- La pràctica simulada a l'aula de diferents situacions de comunicació, equivalents a les incloses en els descriptors, per poder valorar a continuació si l'aprenent és capaç o no de desenvolupar-les; l'activitat núm. 3 dels materials complementaris (*Què puc fer?*) descriu amb detall alguns procediments de l'aula per ajudar a completar aquests quadres.
- L'anàlisi de les produccions de l'aprenent (escrits i enregistraments orals) recollides en el Dossier. Els alumnes poden observar en petits grups un determinat tipus de producció (per exemple, redaccions escrites) i comprovar si s'hi compleixen les conductes que figuren en els descriptors.

D'altra banda, els procediments pràctics per omplir aquests quadres són diversos i cada un té els seus avantatges i inconvenients (veg. *Com es poden utilitzar les taules?*, capítol 3.3): es poden anotar diversos idiomes en una mateixa taula, com en el primer exemple, o només un, com en el segon (que especifica que es completa la taula per a l'anglès i afegeix les dates en què es va fer l'autoavaluació); es pot posar simplement una ratlla a la casella corresponent o es poden establir tres graus diferents de consecució (inicial, parcial i plena) del descriptor en qüestió, com en el segon exemple. Finalment, les tres columnes de les taules també es poden utilitzar de diverses maneres: per distingir l'autoavaluació (*Jo*), l'heteroavaluació (*Altres*, els meus companys) i els *Objectius*, com en el primer exemple, o per registrar autoavaluacions en diferents dates, com en la segona taula.

Escoltar:

		Jo		Altres		Objectius	
A1	Reconec paraules i expressions corrents i bàsiques (d'informació personal o familiar, del meu entorn) si la gent parla clar i a poc a poc.	Ci	Ca				
		An	Fr				
A2	Comprend paraules i expressions corrents sobre temes generals (informació personal, els amics, el lloc de residència, l'escola, el comerç, el temps lliure).	Ci	Ca				
		An	Fr				
B1	Comprend les idees principals de missatges sobre temes corrents si es parla amb claredat; comprend la idea principal de molts programes de ràdio o televisió sobre temes d'actualitat o d'interès personal.	Ci	Ca				
		An					Fr
B2	Comprend gairebé tot el que sento en discursos i conferències sobre temes coneguts, en els programes de televisió i en les pel·lícules que miro, sempre que no hi hagi accents molt diferents.	Ci	Ca				
						An	

 Escoltar: *Anglès*

		Jo 12/10		Jo 23/5		Com.	
A1	Reconec paraules i expressions corrents i bàsiques (d'informació personal o familiar, del meu entorn) si la gent parla clar i a poc a poc.						
A2	Comprend paraules i expressions corrents sobre temes generals (informació personal, els amics, el lloc de residència, l'escola, el comerç, el temps lliure).					NO	
B1	Comprend les idees principals de missatges sobre temes corrents si es parla amb claredat; comprend la idea principal de molts programes de ràdio o televisió sobre temes d'actualitat o d'interès personal.						
B2	Comprend gairebé tot el que sento en discursos i conferències sobre temes coneguts, en els programes de televisió i en les pel·lícules que miro, sempre que no hi hagi accents molt diferents.						

Comentem dos detalls importants dels exemples anteriors. D'una banda, la columna *Objectius* del primer exemple mostra com es poden utilitzar els quadres de descriptors de capacitats per formular objectius i plans d'aprenentatge (relacionant aquests quadres amb la secció *El meus plans d'aprenentatge*, també de la *Biografia*). L'anotació Fr en el descriptor B1 i la d'An en el descriptor B2 indiquen que l'aprenent es planteja dur a terme aquesta conducta de comprensió auditiva en francès i en anglès respectivament.

D'altra banda, el segon quadre aporta un bon exemple de l'ús didàctic de les columnes per validar l'autoavaluació. Podem observar que el propietari d'aquest Portfolio es va autoavaluar com a capaç de complir el descriptor A2 (a la columna *Jo*, 23/5), però que el company que havia de validar la seva decisió no hi està d'acord (columna *Com.*, de company). En aquest cas, l'aprenent i el seu heteroavaluador haurien de comentar les seves avaluacions fins arribar a un acord; en cas que això no fos possible, un avaluador més qualificat, com el docent, podria oferir una tercera opinió.

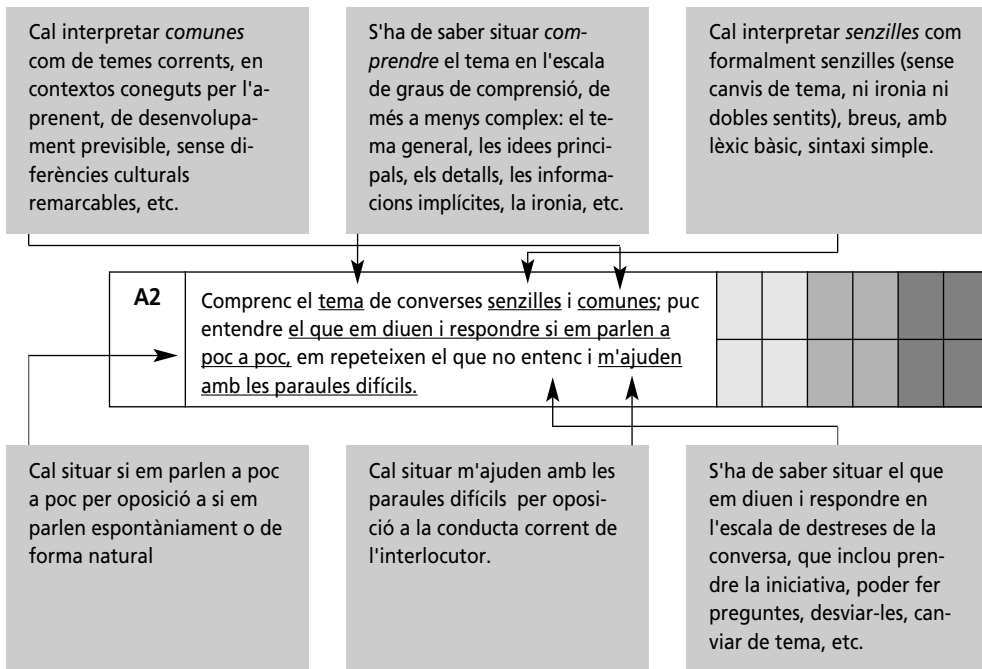
Altres consideracions:

L'experimentació també aporta dades rellevants respecte d'aquest apartat:

1. La tasca no està exempta de dificultats rellevants. Encara que els descriptors siguin específics i comprensibles i encara que l'alumnat conegui totes les paraules que s'hi utilitzen, l'aprenent no sempre interpreta el significat amb els matisos i precisions que infereix el docent –o els tècnics que han elaborat els descriptors. Podem constatar-ho en l'exemple de la pàgina 21.

Per poder utilitzar convenientment aquest descriptor i per poder autoavaluar-se amb certa fiabilitat, l'aprenent ha de poder inferir dels termes subratllats les interpretacions de les caselles de color; només d'aquesta manera està en condicions de poder interpretar el descriptor en el mateix sentit que ho fan els experts. En conseqüència, l'activitat d'autoavaluació amb els descriptors s'ha d'emprendre a poc a poc: dedicar temps a negociar amb l'apre-

nent el significat dels diversos descriptors i a comprovar-ne l'aplicació en diverses tasques d'autoavaluació i heteroavaluació.

- En aquestes tasques d'autoavaluació, els alumnes tendeixen a infravalorar-se en les llengües estrangeres (predomina la idea que no saben fer res amb aquestes llengües o bé que hi saben fer molt poca cosa) i a sobrevalorar-se en les llengües del seu entorn (predomina la idea que són capaços de fer-ho tot amb aquestes llengües). En aquests casos, el docent pot posar l'èmfasi en les funcions més simples que els alumnes són capaços de desenvolupar amb un idioma estranger, encara que faci poc temps que l'estudien (com ara saludar, acomiadar-se, comprendre cartells o fragments de cançons, etc.), i en les tasques més complexes que es poden dur a terme en llengua materna, que impliquen capacitats lingüístiques molt exigents que els alumnes no dominen. Per exemple, una professora experimentadora va recórrer a un professor de filosofia perquè fes una breu xerrada especialitzada a un grup que sostenia que podia comprendre tot tipus de discursos, en el nivell C2, en la seva llengua materna.
- L'ús d'aquests descriptors com a eina de detecció de necessitats i formulació d'objectius d'aprenentatge ha mostrat que són útils per iniciar aquest tipus d'activitat (diagnosticar el nivell de competència de l'aprenent, formar-lo en els conceptes subtils que manegen els descriptors), però que en la formulació d'objectius se'n requereixen de més concrets i adaptats curosament i amb detall al nivell de cada aprenent i grup, i als seus interessos d'aprenentatge (tipus de text, tema, context social, etc.). Per aquest motiu, resulta molt difícil formular descriptors útils per a un mateix nivell o cicle i acaba sent més rendible o eficaç que cada equip docent elabori els descriptors o els adapti al seu context educatiu. Les especificacions d'autoavaluació DIA-LANG, incloses en el MECR, com el projecte *Bergen-Cando Project* aporten models de descriptors per adaptar-los a l'aula.

3. Com parlen les meves llengües altres persones?

Per a què?

L'objectiu d'aquest apartat és fomentar actituds positives i respectuoses envers la diversitat intralingüística: les varietats geogràfiques, generacionals i socials

(dialectes), la varietat personal (idiolectes) i la parla de les persones de llengua materna diferent, que poden tenir un accent i uns usos lingüístics allunyats de la norma estàndard. La presa de consciència sobre les diverses maneres de parlar una mateixa llengua ha d'adreçar-se a dos propòsits:

1. Fomentar actituds generals de respecte envers totes les modalitats d'una llengua; substituir els prejudicis que hi ha dialectes *bons* i *dolents* o *bonics* i *lletjos* per actituds de respecte i de reconeixement de la diversitat; fomentar la idea que tots els parlants utilitzen un determinat dialecte de cada llengua i que les valoracions sobre cada modalitat són exclusivament socioculturals.
2. Ensenyar l'aprenent a "interpretar" aquestes diferències, a apreciar l'esforç que fa un estranger que parla el nostre idioma i a ajudar-lo a millorar, o a saber inferir informació de la persona que utilitza la llengua (sexe, edat, origen geogràfic, nivell sociocultural, llengua materna, etc.) segons la seva varietat dialectal.

Com?

El docent pot presentar exemples variats de persones que parlen les llengües dels alumnes amb diferents varietats dialectals: poden ser persones de l'entorn immediat o personatges populars de la televisió (famosos, cantants, entrenadors de futbol, etc.). Es poden escoltar enregistraments d'àudio o de vídeo de fragments de discurs en què es poden apreciar les particularitats fonètiques, d'entonació o lèxiques més evidents, tot i que és important no carregar la tasca d'informació dialectològica sobre variants i característiques. La tasca de l'aprenent pot consistir a respondre preguntes com ara: *què en sé de la persona que estic escoltant?, és un home o una dona, és una persona jove o vella?, d'on és?, parla com tu i com jo?, què en penso de la seva manera de parlar?*

A continuació, els alumnes poden elaborar en petits grups una llista de persones conegudes que parlin les seves llengües d'una manera particular, abans de posar-la en comú i d'omplir individualment el quadre. El debat es pot adreçar a reconèixer les diferències i valorar-les positivament. Exemple:

Persona	Llengua	Característiques
<i>Sebastián</i> [1r d'ESO, francès]	<i>Castellà de l'Argentina</i>	<i>Té expressions com ara "xo", i "vos" en lloc de "tu". També diu "boludo".</i>
<i>Antonia</i>	<i>Castellà d'Andalusia</i>	<i>Es menja moltes consonants. És molt divertida</i>
<i>Íñaki</i>	<i>Castellà amb accent basc</i>	<i>Entonació especial. Diu paraules curioses "chicarrón", etc.</i>
<i>Li</i>	<i>Castellà parlat per xinesos</i>	<i>Confon les erres amb les eles.</i>
<i>El meu pare</i> [1r d'ESO, francès]	<i>Castellà andalús</i>	<i>Amb nosaltres, els seus fills i coneguts de Galícia, parla bé però amb els meus avis, no.</i>
<i>Una companya</i> [2n d'ESO, anglès]	<i>Castellà (Colòmbia)</i>	<i>En lloc de dir "vosotros" diu "ustedes".</i>
<i>La meua cosina de Tolosa (França)</i>	<i>Castellà amb accent francès.</i>	<i>Només parla castellà amb la seva mare, que va emigrar després de la guerra. Fa totes les erres com en francès.</i>

En l'antepenúltima casella (*El meu pare*) podem detectar un exemple de com l'aprenent associa "parlar bé" amb la varietat de castellà que es parla a Galícia o amb la més estàndard, i "parlar malament" amb una varietat no estàndard o diferent de la pròpia (en parlar "amb els meus avis"). El comentari del docent es pot adreçar a la constatació que és habitual parlar de manera dialectal amb la família i que no hi ha dialectes "bons o dolents".

Altres consideracions:

Aquest apartat se centra sobretot en les llengües que es parlen a Espanya, tot i que també es pot aplicar a altres llengües europees: per exemple, l'anglès (britànic, nord-americà o australià) o el francès (de França o del Quebec). Com altres idiomes, el castellà, el català, l'euskera i el gallec presenten importants variacions dialectals que desperten valoracions i actituds no sempre prou respectuoses entre els seus parlants. També és possible trobar actituds crítiques i poc comprensives amb la manera de parlar aquestes llengües que tenen els estrangers: es critica la seva poca correcció o fluïdesa i s'oblida l'esforç que fa l'interessat. Aquest apartat pot afavorir que hi hagi més comprensió i tolerància cap a aquesta diversitat.

Altres llengües

Aquest apartat inclou només el quadre *Quines altres llengües es parlen al meu entorn?* i se centra en les llengües que d'alguna manera són presents en la comunitat o l'entorn de l'aprenent (escola, barri, poble o ciutat, estat), però que no són idiomes de comunicació per a ell o ella: les llengües que aporten els immigrants o els seus fills, les que parlen els turistes, estudiants d'intercanvi i visitants, o les que apareixen en els mitjans de comunicació (televisió, ràdio, cinema).

Per a què?

El propòsit fonamental de l'apartat és identificar les llengües que tot i que no són llengües de l'aprenent (perquè no les utilitza ni les aprèn), sí que són presents en el seu entorn, per tal que pugui reconèixer i acceptar la diversitat lingüística i cultural. A més, segons quines siguin les llengües identificades i el context, es pot promoure un altre tipus d'objectius sociolingüístics. Així, en entorns amb presència d'immigració, aquest apartat pot afavorir l'atenció i la comprensió d'aquest fenomen –molt recent en algunes localitats espanyoles. En general, el reconeixement d'altres llengües també permet fomentar l'interès per conèixer-les i aprendre-les.

Com?

Els alumnes poden fer una pluja d'idees en petit grup per elaborar una llista de llengües que "han sentit diverses vegades" en el seu entorn. Després de la posada en comú, cada aprenent pot completar el quadre corresponent.

Aquest apartat pot ocupar tota una classe i es pot ampliar amb tasques complementàries. Les activitats de Materials complementaris número 5 (*Com es pronuncia i què significa?*), 6 (*Curiositats lingüístiques*) i 7 (*Busca algú que...*, amb l'adaptació de les preguntes d'aquest tema) permeten aprofundir més en aquest apartat. Altres petites tasques possibles per despertar la curiositat en altres llengües són: *Com es compta de l'1 al 10 en aquesta llengua?*, *Què es diu per saludar i acomiadar-se?*, *Com es diu bon dia?*

Llengua: <i>meu</i>
Qui la parla? <i>La família del Sr. Ja, el matrimoni jove que tenen aquella nena de rinxols daurats.</i>
On la sento? <i>A l'escala i a l'ascensor, quan parlen amb la nena.</i>
Què en sé, d'aquesta llengua? <i>Sona d'una manera molt estranya. M'agradaria saber-ne alguna cosa i poder saludar la nena.</i>

Llengua: <i>euskera</i>
Qui la parla? <i>La Joane, la meua millor amiga, a qui vaig conèixer aquí, a Madrid. Parla l'euskera i l'escriu.</i>
On la sento? <i>Quan vaig a casa seva i ella parla amb la seva mare i els seus germans. M'encanta sentir com parlen.</i>
Què en sé, d'aquesta llengua? <i>Moltes vegades la Joane escriu K en lloc de C, perquè en euskera no existeix la lletra C.</i>

La meua manera d'aprendre

Aquest apartat se centra en la formació de l'aprenent d'idiomes. Entre els objectius didàctics destaquen la presa de consciència sobre els processos d'aprenentatge, l'increment del control metacognitiu sobre aquests, l'ampliació de les estratègies d'aprenentatge per a cada destresa o la reflexió sobre les situacions informals d'aprenentatge fora del centre. Aquesta reflexió culmina posteriorment amb l'apartat següent, *Els meus plans d'aprenentatge*, que projecta la reflexió cap al futur.

L'orientació metodològica subjacent en aquest apartat és que l'aprenent més eficaç i feliç, el que més aprèn i ho fa d'una manera més satisfactòria, és el més responsable, el que té més consciència sobre el seu estil d'aprenentatge, el que és capaç d'identificar les seves necessitats i formular els seus objectius d'aprenentatge o de triar i planificar les activitats didàctiques més idònies per aconseguir-ho. Un altre principi rellevant en aquest apartat és la necessitat de preparar i educar l'alumne perquè sigui un aprenent de llengües durant tota la seva vida, en contextos formals o informals, ja que constantment millorem les nostres competències lingüístiques en les diverses llengües i no sempre ho podem fer en una aula i amb un docent.

Aquest apartat inclou tres taules:

1. *Com aprenc?* A partir de la comparació amb alguns models i entre els mateixos companys de classe, l'aprenent explora les seves estratègies d'aprenentatge.
2. *Què he après i què m'ha ajudat a aprendre-ho?* A partir del record i l'anàlisi d'una situació d'aprenentatge viscuda anteriorment, els alumnes reflexionen sobre els seus estils i les seves estratègies d'aprenentatge.
3. *Què faig per aprendre fora de classe?* Posa l'èmfasi en les situacions informals d'aprenentatge de llengües per prendre consciència de les estratègies de cadascú.

En conjunt, es tracta d'un altre component fonamental del Portfolio, juntament amb els descriptors de capacitats lingüístiques per a l'autoavaluació.

Però també és cert que l'experimentació en contextos reals ha mostrat que la capacitat d'autoanàlisi i de reflexió dels alumnes de secundària sobre aquestes qüestions és limitada. Molts aprenents poden verbalitzar algun dels seus comportaments, però es cansen aviat d'aquest tipus d'activitat i no sempre valoren l'interès formatiu que pugui tenir. Per aquest motiu, sembla recomanable desenvolupar aquest component del PEL pas a pas, durant el curs, amb tasques breus i periòdiques d'anàlisi i reflexió, afegides al final d'altres activitats d'ús real de la llengua que puguin oferir contextos més concrets de reflexió.

1. Com aprenc

Per a què?

El propòsit de l'activitat és prendre consciència de les estratègies psicolingüístiques que utilitzen els alumnes per comprendre i produir discursos orals i escrits. L'aprenent verbalitza i compara amb els seus companys la manera com escolta i comprèn els discursos, com aconsegueix participar activament en les converses, com prepara i du a terme parlaments breus en públic o les estratègies que utilitza per comprendre i produir textos escrits. El fet de sentir com es comporten altres companys en els mateixos contextos permet ampliar el ventall d'estratègies a més de prendre consciència de les pròpies.

Com?

Primer l'aprenent llegeix i interpreta en petit grup els dibuixos del Portfolio que representen aprenents en situació de desenvolupar les cinc habilitats. Les estratègies del personatge es poden comparar en grup amb les de cada u i fins i tot es pot fer una pluja d'idees sobre "recursos" o "trucs" per comprendre, conversar, etc. A continuació, es posen en comú les llistes amb tota la classe i, per acabar, cada aprenent completa el quadre del seu Portfolio amb les respostes personals.

L'activitat es pot fer treballant amb totes les habilitats al mateix temps o bé es pot focalitzar cada habilitat per separat. Aquesta segona opció es pot combinar amb activitats prèvies de pràctica de l'habilitat en qüestió i permet explorar més a fons els comportaments de l'alumnat.

Vegeu-ne, a continuació, alguns exemples:

ESCOLTAR:

Jo	<i>escolta amb atenció, tradueixo com puc i miro els gestos que fa la professora.</i>	[1r d'ESO, francès]
Jo	<i>I catch de main idea but not all details. If the speaker speaks loudly, slowly and uses not specific vocabulary I catch more details.</i>	[2n de batxillerat]
Jo	<i>intento entendre-ho tot i quan ho entenc aleshores sí que em dono per satisfeta; si no entenc alguna cosa, vaig enllaçant les paraules i al final m'urt sol.</i>	[1r d'ESO, francès]

LLEGIR:

Jo *em fixo en els esquemes i els dibuixos.*

Jo *busco les parts importants del text: el títol, els començaments de paràgraf, les lletres més grans o destacades.*

Jo

CONVERSAR:

Jo *utilitzo els gestos amb les mans per explicar-me; si no entenc alguna cosa, faig cara de sorpresa i dic "Pardon?"*

Jo *je préfère parler qu'écrire en français. L'orthographe est très difficile.*

Jo

PARLAR:

Jo *crec que en castellà i en gal·lec és més fàcil parlar que escriure i les llengües estrangeres em costen més perquè he de pensar què vull dir.*
[1r d'ESO, francès]

Jo *I need to improve my pronunciation. I don't like to speak to other people, so I feel nervous and I don't worry especially about making grammar mistakes.*
[2n de batxillerat]

Jo

ESCRIURE:

Jo ... *faig diversos esborranys i esquemes i consulto bastant el diccionari, i demano als companys que m'ajudin quan no sé alguna cosa.*

Jo ... *Necessito molt de temps i descansar de tant en tant. Utilitzo força el diccionari.*

Jo

.....

.....

.....

En la mesura en què els alumnes siguin capaços de prendre consciència dels seus procediments cognitius es pot aprofundir en aquest apartat explorant la conducta aplicada en tasques més específiques dins de cada habilitat. Per exemple, en l'habilitat d'escriure: *què faig per facilitar la comprensió del meu text?, com aconsegueixo les idees per escriure?, què faig quan em quedo en blanc?, com organitzo les idees?, com reviso l'ortografia?; amb l'habilitat de conversar: què faig quan l'interlocutor parla molt de pressa?, què faig quan no entenc alguna cosa?, què faig quan no recordo una paraula que necessito per dir alguna cosa?, etc.* Pot ser útil disposar d'una llista exhaustiva de les estratègies d'aprenentatge per a cada habilitat, les quals es poden consultar en els manuals en ús.

L'anàlisi d'alguns dels documents guardats en el Dossier pot ser un altre procediment d'exploració de les estratègies d'aprenentatge dels alumnes. En escoltar-se en un enregistrament d'àudio o en veure's en un vídeo, l'aprenent es pot adonar d'alguns dels seus comportaments durant la conversa oral. De la mateixa manera, l'anàlisi de les produccions intermèdies durant el procés de composició d'un escrit (esborranys, correccions, etc.) permet analitzar els processos cognitius de l'aprenent.

Algunes de les activitats proposades com a *Materials complementaris* tenen propòsits afins a aquest apartat. La tasca núm. 8 (*Has après algun idioma anteriorment?*) pot introduir la reflexió sobre les estratègies d'aprenentatge i la núm. 17 (*Diari d'aprenentatge*) ofereix una pràctica continuada per integrar la reflexió durant el curs escolar. La tasca núm. 9 (*El text (in)comprensible*) és un exemple, centrat en la comprensió lectora, del tipus d'exercicis d'anàlisi que permeten descobrir els processos de comprensió i aprenentatge que desenvolupem en utilitzar el llenguatge.

2. Què he après i què m'ha ajudat a aprendre-ho?

Per a què?

L'objectiu d'aquesta activitat és el mateix que en l'apartat anterior (prendre consciència de les estratègies de comprensió, producció i aprenentatge), però amb el focus d'interès centrat en altres perspectives: en lloc de comparar el comportament entre individus o entre els estils d'aprenentatge de cadascú, explora les experiències d'aprenentatge personals viscudes en el passat, i en lloc

de centrar-se en les cinc habilitats comunicatives o en tasques cognitives específiques dins de cada habilitat, ho fa en elements lingüístics concrets (paraules, estructures, etc.). La idea de fons és aprendre de la història d'aprenentatge de cadascú: incrementar la consciència sobre allò que un ja ha après i sobre la manera com ho ha après (condicions, circumstàncies, etc.).

Com?

El docent pot presentar la tasca amb l'explicació oral d'exemples variats d'aprenentatges lingüístics realitzats per individus diferents, triant sempre les situacions que puguin ser més properes als alumnes pel context i el tema. En petits grups, els alumnes poden omplir conjuntament un primer esborrany de la taula, amb les aportacions de tots els membres. Posteriorment, es pot intentar classificar les dades per grups: per idiomes diferents, per contextos (a classe i a fora de classe) o per elements lingüístics (paraules, estructures sintàctiques, etc.). Després de la posada en comú a l'aula, cada aprenent pot completar el quadre del seu Portfolio amb les seves respostes personals.

Què he après?	Què em va ajudar a aprendre-ho? Com ho vaig aprendre?
<i>Cool</i> [4t d'ESO, anglès]	<i>In a chat. All the people said this word. Is important because is a colloquial word..</i>
<i>What a pity</i> [4t d'ESO, anglès]	<i>At school. If somebody say a bad notice, you should say: "What a pity" ..</i>
<i>Oh my God</i> [4t d'ESO, anglès]	<i>In a TV serie. Because somebody can tell you bad news (or good).</i>
<i>Cut it out! Will you?</i> [2n de batx., anglès]	<i>English teacher says that ALWAYS !!!! To know when you have to be quiet.</i>
<i>Commodities</i> [2n de batx., anglès]	<i>In a shop. It's a false friend that means "productos" and not "comodidades".</i>
<i>Withdrawal symptome</i> [2n de batx., anglès]	<i>When I was doing Treball de recerca [Una matèria del currículum escolar]. I saw it in a magazine. It's related with drugs, with real life.</i>
<i>Cochonnerie</i> [1r d'ESO, francès]	<i>La vaig aprendre a classe de francès, perquè el meu quadern és així.</i>
...	

Com podem veure en els exemples, les paraules són les unitats que els alumnes recorden amb més facilitat, però la tasca també pot incloure estructures sintàctiques o enunciats i actes de parla complets. D'altra banda, també és interessant plantejar als alumnes reflexions sobre les circumstàncies i les raons per què es va produir l'aprenentatge, per extreure conclusions sobre l'estil d'aprenentatge personal, com en aquests exemples:

Què he après?	Per què?
<i>Vaig aprendre l'estructura "If I were a..." per expressar desitjos o hipòtesis, amb la cançó que comença dient "If I were a richman..." crec que d'"El violinista a la teulada".</i>	<i>Perquè m'agraden les cançons. Amb la música és fàcil recordar la lletra i aprendre'n les estructures.</i>
<i>Vaig aprendre a dir "Dört gay" (quatre tes) en turc, quan vaig anar a Turquia de viatge, i no m'entenen en anglès. Vaig buscar les paraules al diccionari i després va ser fàcil recordar-les perquè les utilitzava cada dia.</i>	<i>Perquè ho necessitava. És molt important aprendre coses útils, el que necessites dia a dia. Si fas servir les paraules cada dia, n'aprens sense adonar-te'n.</i>

Aquestes reflexions es poden incorporar al Portfolio en fulls complementaris.

3. Què faig per aprendre a fora de classe?

Per a què?

L'objectiu d'aquest apartat és fomentar les situacions informals i naturals de l'aprenentatge d'idiomes, a fora de l'entorn escolar. La taula que ha d'omplir l'alumne suggereix diferents formes d'incrementar les pràctiques d'ús de la llengua a fora de l'aula i l'anima a reflexionar sobre què fa i què li agradaria fer.

Molts aprenents relacionen l'adquisició d'idiomes exclusivament amb els contextos i les pràctiques més formals d'aprenentatge (classes, llibres de text, exercicis preparats), sigui perquè els manquen oportunitats autèntiques en el seu entorn immediat d'utilitzar l'idioma objecte d'aprenentatge, sigui perquè no conceben que aquestes situacions tinguin potencial d'aprenentatge. En alguns casos la concepció d'"aprendre un idioma" es pot reduir a l'estudi formal, a la memorització d'unitats lingüístiques o a la resolució d'exercicis. Així, aquest apartat es proposa també enriquir aquestes representacions mostrant que l'ús de la llengua en contextos informals també genera aprenentatge i connecta amb l'ensenyament més formal.

Com?

Com en apartats anteriors, l'aprenent pot llegir i comentar amb els seus companys, en petit grup, els exemples que incorpora a la taula, debatre les propostes que li semblen més interessants, afegir exemples més personals, posar-los en comú amb el grup i, finalment, omplir individualment la taula corresponent al Portfolio individual. Vegeu-ne l'exemple a la pàg. 33.

L'exemple utilitza les dues columnes per marcar la distinció entre allò que faig i allò que *m'agradaria* fer, per animar l'aprenent a incrementar els seus contactes amb la llengua objecte d'aprenentatge, i també utilitza les inicials (An per a l'anglès, Fr per al francès, Cat per al català i Ct per al castellà) per marcar els idiomes (veg. *Com s'utilitzen les taules?*, sobre les diferents possibilitats de marcar els quadres). L'activitat complementària núm. 10 (*Juguem a detectius*) permet explorar les diferents situacions comunicatives que ofereix un viatge al país on es parla la llengua objecte d'aprenentatge.

Activitats:	Ho faig		M'agradaria	
M'escric regularment amb parlants d'altres llengües.			An	
			F ₂	
Escolto música i llegeixo la lletra de les cançons.				
Llegeixo novel·les adaptades.	An		An	
			F ₂	
Veig pel·lícules i programes de televisió en versió original.	An		An	
	F ₂		F ₂	
Faig deures de l'assignatura de llengua.	An			
	F ₂			
Participo en intercanvis o estades al país on es parla la llengua.			An	
Vaig a campaments lingüístics d'estiu.				
Mantinc contactes amb altres llengües a través d'Internet (correu electrònic, webs, xats).			An	
			F ₂	
<i>...I speak with foreign people in the street. I can give directions.</i> [4t d'ESO, anglès]	An			
<i>...I read the newspaper.</i> [2n de batx., anglès]	Cat	Ct	An	F ₂
<i>...I write a personal diary.</i> [2n de batx., anglès]	Cat	Ct	An	F ₂
<i>...J'écris des articles pour le "Journal Français" de mon école,</i> <i>sur mes programmes favoris à la TV.</i>	F ₂			

Els meus plans d'aprenentatge

Aquest apartat inclou el quadre *Què vull saber fer en cada llengua?*, que representa el tancament d'aquesta secció centrada en la formació de l'aprenent. Té el propòsit general d'implicar l'aprenent en les decisions curriculars sobre què aprendre i com fer-ho, de manera que a poc a poc pugui anar assumint més responsabilitats sobre el seu propi aprenentatge. Cal recordar que en l'ensenyament de secundària l'alumnat, ja sigui per l'edat o bé per la dinàmica escolar, acostuma a despreocupar-se d'aquests aspectes i a delegar íntegrament en el docent la presa d'aquestes decisions.

Per a què?

L'objectiu d'aquest quadre és ajudar l'aprenent a formular els seus objectius d'aprenentatge (*què vull aprendre a fer i en quina llengua?*), a determinar els

mitjans més adequats per aconseguir-ho (*com ho puc aprendre?*) i l'esforç que està disposat a dedicar-los (*quant de temps?, on?*). Dit d'una altra manera, aquest taula constitueix una versió simplificada del "contracte d'aprenentatge" amb què l'aprenent pot concretar periòdicament els seus plans d'aprenentatge a curt i mitjà termini. El quadre es pot revisar de tant en tant, a mesura que van canviant els interessos dels alumnes.

L'apartat permet posar l'èmfasi en les necessitats i els interessos reals dels alumnes, més enllà dels continguts propis del currículum escolar, a més de reflexionar sobre la manera d'aprendre de cadascú. Com que s'han de triar els mitjans d'aprenentatge que vol utilitzar l'aprenent, es poden aprofitar les reflexions prèvies sobre els estils d'aprenentatge o sobre les possibilitats d'utilitzar la llengua fora dels contextos escolars.

Com?

El procediment per treballar aquest quadre a l'aula presenta particularitats rellevants, tot i que no variï el desenvolupament general a l'aula en relació amb altres taules anteriors: discussió i negociació oral en petit grup, posada en comú amb el grup classe i anotació final de les respostes individuals en el Portfolio.

D'alguna manera, aquest quadre senzill suposa la síntesi de les reflexions realitzades en apartats previs. Així, les columnes *En quina llengua?* i *Quin objectiu?* remetent a l'autoavaluació que fa l'aprenent en els quadres *Què sé fer amb les meves llengües?* Amb els descriptors d'aquests quadres, els alumnes poden determinar allò que ja són capaços de fer en cada idioma i que es proposen d'aprendre a fer, de manera que les dades anotades a la casella *Quin objectiu?* poden ser una síntesi dels objectius marcats o formulats en aquella taula.

D'una manera semblant, la columna *Com ho puc aprendre?* suposa un resum de les dades explorades a la secció *La meua manera d'aprendre*. L'aprenent pot anotar aquí les activitats que prefereix per aprendre llengües, les que té possibilitats de poder fer, etc. Finalment, la columna *Quant de temps...?* suposa la formulació d'un compromís personal de dedicació que es pot revisar posteriorment, amb la resta de la taula.

Una altra qüestió diferent es refereix a la utilització d'aquesta taula o "contracte d'aprenentatge" en un pla individual o de grup classe. Si s'utilitza en el pla individual, cada aprenent pot formular els seus objectius, els seus mitjans i desenvolupar-los a la seva manera. Però si les dades de la taula afecten el que es vol fer a l'aula i si el grup organitza l'activitat conjuntament, de manera que tots fan el mateix, resulta inevitable que els alumnes hagin de negociar entre ells –amb el docent– els seus plans comuns d'aprenentatge.

Aquesta negociació de plans entre els membres d'un grup es pot desenvolupar també a partir d'aquest quadre, utilitzant una altra dinàmica. Primer, cada aprenent pot completar la taula amb els seus objectius i mitjans didàctics personals, a partir de les respostes que va donar en les taules prèvies. A continuació, els aprenents poden comparar les taules entre ells i negociar una resposta comuna, que satisfaci a tots; aquesta resposta es pot escriure en un pòster i es pot penjar a la paret de l'aula. Vegeu un exemple de taula a la pàg. 35.

Les activitats complementàries núm. 11 (*Els meus plans d'aprenentatge*) i 17 (*Diari d'aprenentatge*, utilitzada com l'exemple inclòs) poden ampliar o enriquir aquest apartat final de la Biografia.

En quina llengua?	Quin objectiu?	Com ho puc aprendre?	Quant de temps hi dedicaré?
English [2n de batx., anglès]	<i>I would like to learn english idioms.</i>	<i>I can achieve it sending and receiving letters to penpals, and from watching TV..</i>	<i>One or two hours a week...</i>
English [2n de batx., anglès]	<i>I would like to learn about English culture..</i>	<i>I can achieve it reading books and, of course, travelling to the UK.</i>	<i>I'm there all the time.</i>
Français	<i>Améliorer la compréhension orale.</i>	<i>Écouter la musique de Manu Chao en français.</i>	<i>Chez moi, lorsque je travaille.</i>
Français	<i>Lire</i>	<i>Bandes dessinées d'Asterix et Titin.</i>	<i>Chaque semaine avant de me coucher.</i>
Euskera	<i>Parlar-lo amb més fluïdesa</i>	<i>Parlar amb els meus amics en euskera.</i>	<i>Quan surti amb ells</i>
...			

2.3. Dossier

L'objectiu principal d'aquest Dossier és documentar empíricament, amb treballs de l'aprenent, certificats i altres documents, les competències i les experiències d'aprenentatge lingüístic i cultural ressenyades en el *Passaport de llengües* i en la *Biografia lingüística*. En altres paraules, el Dossier desenvolupa la funció original que exerceixen els portfolis, les carpetes o els dossiers en el món laboral, en el sentit que documenten per als interessats les habilitats dels professionals (arquitectes, decoradors, etc.) amb fotografies i dibuixos de les seves millors obres.

Els objectius didàctics del Dossier són:

- Fomentar l'interès per guardar i apreciar les produccions lingüístiques de l'aprenent i els documents relacionats amb les seves experiències d'aprenentatge.
- Oferir un espai organitzat on guardar aquestes produccions, i oferir uns índexs en els quals identificar i ordenar aquesta documentació.
- Oferir pautes d'anàlisi senzilles per valorar i analitzar els treballs.
- Posar un èmfasi especial en la documentació relacionada amb les experiències d'aprenentatge d'aspectes socioculturals.

Pel que fa a l'aparença, el Dossier consisteix en dues bosses de plàstic on l'aprenent pot guardar tota la documentació recollida, i dues taules que fan d'índex d'aquests documents (*Índex de treballs i documents*). En cadascuna de les taules s'especifiquen les dades essencials de la documentació recollida: títol, llen-

gua, data, raó per la qual es tria aquest document per al Dossier. El fet d'utilitzar dos sobres té raons pràctiques (disposar d'espai suficient per guardar papers, disquets i cintes d'àudio i vídeo) i educatives (distingir dos grups de documents, amb característiques diferents: les produccions de l'aprenent i els documents acreditatius d'experiències).

Per a què?

El primer propòsit d'aquest apartat és reforçar l'interès de l'aprenent per la conservació, ordenació i apreciació positiva de les seves pròpies produccions lingüístiques i de la diversa documentació relativa a les seves experiències d'aprenentatge. El fet de guardar exemples de treballs escrits, d'enregistraments orals o de les lectures fetes permet prendre més consciència de les pròpies capacitats per utilitzar cada llengua.

Un segon propòsit consisteix a oferir material que permeti respondre amb facilitat i coneixement les taules i qüestionaris del Passaport i de la Biografia. El material arxivat al Dossier, en la mesura en què sigui ampli i representatiu de l'activitat lingüística de l'aprenent, pot mostrar les capacitats i els estils d'ús de la llengua i el seu aprenentatge.

Per exemple, l'anàlisi d'un enregistrament de converses orals a classe pot mostrar si un aprenent és capaç o no de formular preguntes amb fluïdesa en diàlegs improvisats; les respostes donades en un exercici de comprensió lectora de columnes d'opinió en un diari poden oferir dades sobre si l'aprenent és capaç o no de comprendre els implícits d'un escrit, i l'observació dels treballs d'expressió escrita pot respondre a la pregunta de si un aprenent elabora esquemes i esborranys abans de fer la versió final d'un escrit o a la pregunta de si corregeix amb detall els seus textos.

Com?

El primer pas consisteix a buscar i recollir els documents que puguin ser interessants i útils per al Dossier. El tipus de documents que es poden prendre en consideració són molt variats. Aquesta n'és una llista aproximativa:

El **primer sobre** es reserva per a les produccions lingüístiques de l'aprenent:

- *Escrits*: redaccions, assaigs, treballs, poemes, contes, comentaris, diaris, etc. en la versió final i amb totes les produccions intermèdies (esquemes, esborranys, correccions, etc.), en format paper o electrònic (disquet, CD).
- *Enregistraments d'àudio i de vídeo*: de diàlegs i converses orals a classe i fora de classe, d'intervencions o parlaments breus en actes públics (festes, celebracions, lliurament de premis, etc.), en mitjans de comunicació locals (ràdio escolar, televisió local, etc.) en els diversos formats possibles.
- *Fotocòpies i enregistraments*: de discursos escrits o orals que l'aprenent hagi llegit i sentit i que siguin representatius de les seves capacitats comprensives en les habilitats receptives.
- *Exercicis* de diversos tipus, fets a classe o a fora de classe, que siguin representatius de les capacitats dels alumnes en determinats aspectes de les competències lingüístiques: comprensió lectora, capacitat d'anàlisi i reflexió lingüística, etc.

El **segon sobre** queda destinat a documents i records variats que acreditin experiències d'aprenentatge o que procedixin de viatges, visites i activitats diverses en què van tenir lloc aprenentatges lingüístics i culturals. Aquests documents poden tenir més valor personal o emotiu que acreditatiu o representatiu dels aprenentatges assolits. Entre altres, s'hi poden incloure:

- *Acreditacions, diplomes i certificats* d'assistència a cursos de llengua o a activitats d'aprenentatge, de realització d'exàmens, de participació en esdeveniments, etc. (Els documents amb valor acreditatiu de competències lingüístiques s'esmenten i descriuen també en el Passaport de llengües.)
- *Agenda personal* per anotar les dades principals (nom, adreça, correu electrònic, telèfon, etc.) de les persones amb qui podem practicar cada llengua, dels llocs que hem visitat i en què es parlen altres llengües, de les institucions d'altres països on hem tingut experiències d'aprenentatge lingüístic o cultural, etc.
- *Records* diversos d'experiències d'aprenentatge lingüístic i cultural: viatges (bitllets de viatge, entrades a museus, diaris de viatge, etc.), cursos i intercanvis a l'estranger (programes, impresos de matrícula), etc.

Evidentment, no és necessari guardar al Dossier tots els documents anteriors, ni tan sols exemples o mostres de tots els tipus esmentats. Correspon a l'aprenent decidir quins documents guarda i al docent orientar-lo i ajudar-lo a fer la tria. En qualsevol cas, és convenient fer alguna activitat prèvia per buscar, organitzar i valorar els treballs de l'aprenent, com les activitats núm. 12 (*Els meus millors treballs*) i 13 (*Abans i després d'obtenir un certificat*) dels *Materials complementaris*.

La selecció de material per al Dossier es pot dur a terme en diferents moments de l'any. *Els documents i records* es poden recollir a l'inici del curs o després dels períodes de vacances, i els treballs i els enregistraments, durant el curs escolar. És interessant que el Dossier es vagi confeccionant a poc a poc, per tal que l'aprenent tingui diferents oportunitats de revisar el material guardat, d'incorporar-hi nous documents i de comprovar els progressos que ha fet. A mesura que es va seleccionant el material per al Dossier, l'aprenent pot completar els índexs del Dossier (*Índexs de treballs i documents*).

Finalment, la fase d'anàlisi del material del Dossier per documentar o completar amb més fiabilitat les dades anotades en el Passaport i la Biografia es pot desenvolupar paral·lelament al treball amb els quadres i les taules corresponents d'aquestes dues seccions del Portfolio, tal com s'ha explicat en cada apartat.

Com

s'utilitza?

3

Aquest capítol comenta diferents qüestions referides a la utilització del PEL a l'aula. Primer es presenten algunes consideracions generals pel que fa a la concepció (caràcter obligatori o facultatiu, llengües incloses, terminologia), a l'organització (coordinació entre els docents de llengües, el tutor lingüístic i les llengües del PEL) i a la metodologia (programació, freqüència d'ús, treball individual o cooperatiu). A continuació, en l'apartat *Propòsits i enfocaments*, s'ofereixen els esquemes de diferents formes d'organitzar el treball amb el PEL, segons l'èmfasi que es vulgui posar en uns objectius didàctics o en uns altres. Finalment, l'apartat *Com s'utilitzen les taules?* recull diverses qüestions de detall sobre la manera d'utilitzar els quadres del PEL i treure'n el màxim profit.

3.1. Consideracions generals

Les consideracions següents, formulades com a preguntes i respostes, destaquen diferents aspectes de l'enfocament pedagògic i de les possibilitats didàctiques que té el PEL a l'aula.

3.1.1. Sobre la concepció del PEL:

- És obligatori?

Totes les propostes i disposicions del Consell d'Europa tenen caràcter de recomanació per als estats membres, de manera que també el *Portfolio europeu de les llengües* és una proposta que es fa a tots els europeus que aprenen llengües, que les ensenyen o que col·laboren en l'elaboració de programes i materials didàctics; no té, per tant, cap caràcter normatiu ni obligatori. L'interès i la força d'aquest projecte prové bàsicament del seu caràcter internacional i dels indubtables beneficis que pot aportar als estats europeus i als seus ciutadans.

El Ministeri d'Educació i Ciència assumeix també el caràcter facultatiu d'aquesta proposta i la concep, tal com s'assenyala a la introducció, com una oportunitat rellevant per avançar en la millora de l'ensenyament de llengües al país: en la formació del professorat i de l'alumnat, així com també en el desenvolupament de materials i propostes didàctiques més modernes i relacionades amb la investigació científica.

- Quines llengües inclou?

Tal com s'esmenta en el primer capítol, la concepció plurilingüe i pluricultural del PEL determina que s'incloguin totes les llengües de l'aprenent. Hi ha diversos tipus d'arguments perquè això sigui així. Des d'un punt de vista psicolingüístic, cada individu desenvolupa el seu repertori de capacitats lingüístiques de manera global, integrant totes les experiències comunicatives i d'aprenentatge que experimenta durant la seva vida, sense distinció d'idiomes o contextos:

"[...] així com augmenta l'experiència lingüística d'un individu en el seu context cultural –de la llengua de la llar a la societat i d'aquí a les llengües d'altra gent (apresa a l'escola, a l'institut o amb l'experiència directa)– l'individu no manté aquestes llengües i cultures en compartiments mentals separats estrictament, sinó que desenvolupa una competència comunicativa a la qual contribueix tot el coneixement i l'experiència lingüística i en la qual les llengües s'interrelacionen i interactuen." MECR, pàg. 22 de la versió catalana.

Si bé és cert, tal com afirmen Schneider i Lenz (2002), que el PEL s'ha desenvolupat entre altres propòsits per fomentar l'aprenentatge de segones llengües o que els descriptors de capacitats han estat validats també en aquest context, un PEL que només tingués en compte aquests idiomes suposaria una amputació important de l'experiència lingüística de bona part de l'alumnat de secundària. Cal recordar que prop del 35% de la població espanyola no té el castellà com a llengua materna o viu en comunitats amb una altra llengua oficial a més de la castellana (aranès, basc, català o gallec); els alumnes d'aquestes comunitats bilingües reben instrucció en ambdues llengües (llengua de la comunitat i castellà), a més de la formació en la llengua estrangera que correspongui. Tampoc podem oblidar el volum important d'alumnes immigrants que utilitzen a casa seva llengües no europees diferents de les esmentades fins ara. En aquest context, un PEL que només tingués en compte els idiomes europeus estrangers que aprenen els alumnes seria notablement parcial.

Des d'un punt de vista sociolingüístic, les comunitats històriques de l'Estat espanyol que posseeixen llengües i cultures diferents de la castellana estan immerses en processos de normalització lingüística de les seves llengües pròpies. En aquest context, un PEL que només tingués en compte uns idiomes determinats (els estrangers o els que no es parlen en l'entorn de l'aprenent) –amb la millor voluntat de fomentar-ne l'aprenentatge– tindria inevitablement efectes col·laterals perniciosos per a la valoració social de les llengües de l'entorn: l'aprenent i la comunitat en general entendrien que les llengües no incloses en el PEL "tenen menys importància".

Per tots aquests motius, el disseny del PEL de secundària inclou per defecte totes les llengües de l'aprenent: s'ofereixen descriptors per a llengües estrangeres i per a llengües de l'entorn dels alumnes, els exemples inclouen les llengües parlades a l'Estat espanyol, etc. Per organitzar aquesta gran diversitat lingüística amb objectius pedagògics, considerem llengües *de l'entorn* les llengües que s'utilitzen de manera habitual al voltant de l'aprenent, sigui perquè són oficials de la Comunitat i s'ensenyen en el currículum o perquè es parlen a la llar; una d'aquestes llengües pot ser la llengua primera o llengua materna de l'aprenent i la resta, llengües que ha après des de petit o que està aprenent també fora del centre escolar. Considerem llengües *estrangeres* les que no s'utilitzen de manera habitual en l'entorn de l'aprenent, que habitualment coincideixen amb els idiomes estrangers que formen part del currículum espanyol de secundària. Aclarit aquest punt, la qüestió immediata que se li planteja al docent és la de com es poden tenir en compte totes les llengües de l'aprenent en un sistema educatiu que compartimenta l'ensenyament en assignatures d'idiomes diferents i que distingeix entre professors de llengua castellana, anglesa o llatina: com es pot treballar amb un PEL plurilingüe i amb les diverses llengües de l'aprenent en assignatures i classes centrades en un únic idioma? Comentarem aquesta qüestió en l'apartat 3.1.2. *Sobre l'organització*.

- Per què diem *Portfolio* i altres termes?

Algunes opcions terminològiques utilitzades en el PEL mereixen un aclariment. S'ha adoptat el terme *Portfolio* enlloc del terme *portafolis* –que potser hauria estat més genuí– o de formes més familiars com *carpeta*, perquè és la denominació que ha proposat el Consell d'Europa. En les denominacions de les habilitats lingüístiques preferim formes senzilles i familiars (*escoltar, llegir, parlar, conversar i escriure*) a les més específiques (*comprensió oral, comprensió lectora, expressió oral monologada, interacció oral plurigestionada i expressió o composició escrita*) per facilitar la comprensió del PEL. Tanmateix, aquesta tria no ha d'incloure a oblidar el component essencialment comunicatiu de l'habilitat: per exemple, *llegir* és bàsicament *comprendre* un escrit i no verbalitzar-lo o repetir per escrit allò que diu un text; *conversar* és sobretot interactuar espontàniament amb els interlocutors i no inclou destreses per escriure diàlegs.

- A qui pertany el PEL?

En la concepció del projecte el PEL pertany a l'aprenent: ell o ella l'adquireix, l'omple personalment, el guarda i l'utilitza en els diversos contextos en què resulta útil: en classes presencials d'aprenentatge de llengües, en situacions d'autoaprenentatge, en viatges i intercanvis escolars, etc. De la mateixa manera, se l'emporta quan tenen lloc canvis de centre escolar, quan fa estades a l'estranger, etc. Per aquest motiu, molts títols del PEL comencen amb l'expressió "*El meu...*" i les preguntes de moltes taules estan formulades en primera persona.

El propòsit final és que l'aprenent pugui utilitzar el PEL i omplir-lo de manera totalment autònoma, al marge de les experiències concretes d'aprenentatge que tingui i dels centres educatius. Però els alumnes de secundària, de 12 a 18 anys, encara no han arribat a l'edat adulta i és convenient guiar-los en el procés d'aprendre a utilitzar el PEL. Des d'aquesta òptica, els docents d'idiomes actuen com a dinamitzadors del PEL a l'aula i com a formadors de l'alumnat sobre com utilitzar-lo.

L'experimentació amb alumnes reals ha posat de manifest que els aprenents més joves no sempre conserven el PEL en bon estat o el porten al centre quan es requereix. Per aquest motiu, es poden establir períodes de "cessió" o "dipòsit" del PEL dels alumnes a classe per poder treballar d'una manera més efectiva.

3.1.2. Sobre l'organització:

Tal com es comentava en l'apartat 3.1.2. (*Quines llengües inclou?*), el fet que el PEL inclogui totes les llengües de l'aprenent i que aquest desenvolupi experiències d'aprenentatge d'idiomes diferents en assignatures compartimentades, amb professors també diferents, planteja diverses qüestions rellevants:

- Treballar sol o amb altres docents de llengües?

D'acord amb l'experimentació duta a terme, la millor opció per implementar el PEL a l'aula amb caràcter plurilingüe és que diversos docents de llengües diferents cooperin entre si. L'exemple més comú seria que els docents de llengua estrangera i de llengua de l'entorn d'un mateix centre i grup treballassin conjuntament el PEL, en les assignatures corresponents i en altres espais comuns possibles (tutories, sessions d'estudi, etc.). Aquesta opció subratlla el caràcter plurilingüe i transversal del PEL i supera l'encotillat que pateixen moltes matèries de secundària, tancades dins de l'horari i el programa d'un currículum preestablert.

Els alumnes descobreixen que el PEL és transversal, la connexió entre els apre-

mentatges lingüístics realitzat en diferents assignatures, la correlació entre les diferents situacions d'aprenentatge lingüístic, etc. Des d'un punt de vista pràctic, això exigeix molta coordinació entre el professorat, però permet que cada docent pugui concentrar-se a utilitzar el PEL només en l'idioma objecte d'aprenentatge i que pugui aprofitar l'experiència que els alumnes han adquirit en les altres classes en què també s'ha utilitzat el PEL.

Aquesta opció també està oberta a la col·laboració entre docents de llengua i docents d'altres matèries no lingüístiques (matemàtiques, biologia, filosofia, etc.) que utilitzen la llengua com a instrument d'aprenentatge. En aquesta mateixa línia ha d'entendre's la proposta d'una *Tutoria lingüística* al centre, per coordinar els esforços dels docents que vulguin treballar amb el PEL (vegeu la pregunta següent).

Evidentment, en el cas que no es pugui cooperar amb altres col·legues del centre, el docent sempre pot aplicar el PEL en una sola assignatura, sigui de llengua estrangera o de l'entorn. En aquest cas, resulta fàcil i profitós vincular el PEL amb l'aprenentatge de la llengua meta de la classe (*per exemple, què sé fer amb les meves llengües?, Els meus plans d'aprenentatge*), però costa més fomentar la perspectiva plurilingüe del PEL: integrar la resta de llengües de l'aprenent en les reflexions, omplir el passaport amb les dades de tots els idiomes i no només de l'idioma que s'estudia en aquella assignatura, etc. L'experimentació va posar de manifest que, en aquestes circumstàncies, alguns alumnes se sorprenden d'haver de reflexionar sobre totes les seves llengües durant la classe d'un idioma; també va mostrar que poden fins i tot tenir la sensació d'estar dedicant temps a una cosa que "no toca".

Per acabar amb aquesta qüestió, també cal considerar que les tres seccions del PEL presenten requeriments diferents pel que fa al plurilingüisme i al pluriculturalisme. El Passaport de llengües i alguns apartats de la Biografia (com ara, *Les meves llengües*) només tenen sentit des d'una perspectiva plurilingüe i pluricultural: l'aprenent ha d'anotar-hi les dades relacionades amb els diversos idiomes amb què es comunica. En canvi, altres apartats de la Biografia (com *Què sé fer amb les meves llengües? o La meua manera d'aprendre*) es poden respondre i utilitzar a l'aula amb un sol idioma.

- **Què és la Tutoria lingüística?**

La *Tutoria lingüística* sorgeix com una iniciativa per superar les limitacions que implica aplicar un PEL plurilingüe i transversal en un context educatiu parcel·lat per les diferents assignatures. La proposta consisteix que cada centre de secundària disposi d'un docent o d'un equip de docents que, sota el nom de Tutoria lingüística, s'encarregaria de coordinar de manera transversal la introducció del PEL al centre. Les funcions i activitats que podria desenvolupar són molt àmplies: fomentar la inclusió explícita del PEL en els objectius del Projecte Educatiu de Centre que elabora el claustre de docents; organitzar la introducció del PEL en cada nivell educatiu, de manera coordinada entre els diferents docents de llengües i en els diversos espais educatius (assignatures d'idioma, tutories, estudi, crèdits de síntesi, etc.); formar el professorat en la utilització del PEL; elaborar materials específics per adaptar el PEL a les característiques dels alumnes; assessorar directament els alumnes que vulguin utilitzar el PEL de manera individual, etc.

- **Amb quina versió lingüística del PEL treballa?**

El PEL espanyol de secundària s'ha imprès en totes les llengües de l'Estat (castellà, català, euskera i gallec) i en anglès i francès, que són les llengües oficials del Consell d'Europa i també les que tenen més tradició d'ensenyament en el sistema educatiu espanyol. Més endavant es poden fer traduccions i versions del PEL en altres llengües que poden ser objecte d'aprenentatge en algun con-

text particular, de manera que cap aprenent ni context pugui quedar exclòs. En aquest marc la pregunta que sorgeix inevitablement és si resulta més recomanable per a l'aprenentatge utilitzar el PEL en una llengua o en una altra.

Una primera resposta a aquesta pregunta és que no hi ha una resposta única o sistemàtica. La llengua instrumental (oral i escrita) per treballar amb el PEL pot variar segons els contextos (idioma o assignatura), segons la secció del PEL que s'estigui treballant i segons el nivell de domini de cada idioma que tinguin els alumnes. En termes generals és recomanable que l'aprenent utilitzi com a idioma instrumental per treballar amb el PEL el que és objecte d'aprenentatge en cada context, sempre que tingui en aquest idioma un nivell suficient que li permeti fer-ho. En cas contrari, es pot utilitzar també una versió en llengua materna o en llengua de l'entorn per aclarir els dubtes.

Així, per exemple, els alumnes poden llegir els quadres del PEL en la llengua que és objecte d'aprenentatge i, en cas que apareguin dubtes o expressions desconegudes, pot recórrer a la versió corresponent en la seva llengua materna. De la mateixa manera, en una activitat de reflexió dialogada sobre estils d'aprenentatge, els alumnes poden intentar conversar en la llengua objecte d'aprenentatge; si resulta difícil poder expressar determinades idees o sensacions amb els recursos lingüístics disponibles en aquesta llengua, és lícit poder fer-ho en una llengua materna en aquest context (ja que l'objectiu didàctic són els processos d'aprenentatge i no l'idioma en qüestió). En aquest cas també és possible que l'aprenent formuli primer les seves idees en l'idioma en què pugui expressar-les i que després, amb l'ajuda dels companys i del docent, pugui aprendre a formular-les en la llengua objecte d'aprenentatge.

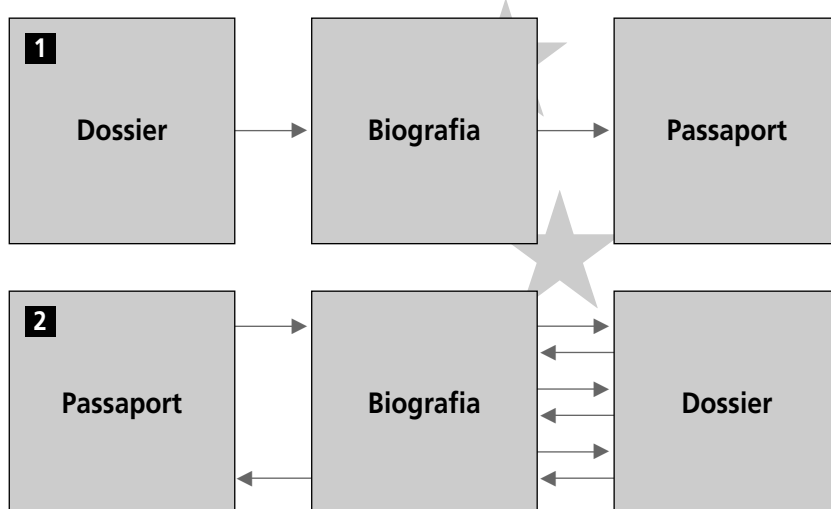
Aquests mateixos criteris es poden aplicar a la decisió sobre l'idioma que pot utilitzar el docent quan treballa amb el PEL a classe.

3.1.3. Sobre metodologia:

- **Per on començo?, com continuo?**

No hi ha una única programació per desenvolupar el PEL, sinó diverses opcions que posen l'èmfasi en diferents objectius i components. L'experimentació duta a terme va mostrar que cada docent pot seguir camins diferents per desenvolupar el PEL amb grups diferents, utilitzant cada secció d'una manera diferent.

Pel que fa a la seqüenciació de les tres seccions del PEL, Little i Perclová (2002) distingeixen dos enfocaments bàsics en la seva guia per a docents, tal com mostra el dibuix:

En la primera proposta, el treball del PEL es pot començar amb la recollida d'informació del Dossier. L'anàlisi dels documents recollits pot iniciar la reflexió lingüística de les qüestions que inclou la Biografia. Al final, amb aquesta reflexió biogràfica completada, es pot passar a omplir el Passaport.

En la segona proposta, el treball parteix de la identificació de les capacitats i de les necessitats lingüístiques de l'aprenent amb el Passaport, per passar després a desenvolupar els quadres de la Biografia, conjuntament amb l'anàlisi del Dossier. Al final, la informació elaborada amb la Biografia i amb el Dossier es pot remetre novament al Passaport i corregir les dades inicials.

Pel que fa a la programació i seqüenciació dels diferents apartats del PEL espanyol de secundària, vegeu l'apartat 3.2. (*Propòsits i enfocaments*).

- **Quant de temps?, amb quina freqüència?, ho he de fer tot?**

L'experimentació va mostrar que el temps que exigeix cada apartat, cada secció i el PEL complet varia segons els individus, la classe i els objectius del docent. La tasca de completar un dels quadres de la Biografia, per exemple, pot ocupar pocs minuts si només consisteix a anotar dades ja conegudes o pot ocupar més d'una hora si l'aprenent primer ha de comprendre la instrucció, buscar la informació que es requereix, comentar-la amb els seus companys i elaborar-la reflexivament abans d'anotar-la al quadre.

Un plantejament realista, consensuat entre diferents docents, situa entre 25 i 35 el nombre d'hores necessàries per desenvolupar el PEL de secundària amb un grup d'uns 20 alumnes i amb la realització d'alguna activitat complementària. Aquesta xifra pot augmentar si es treballa amb un alumnat pot experimentat amb el PEL o si es vol relacionar cada apartat del PEL amb diferents tasques lingüístiques (per exemple, en *Què sé fer amb les meves llengües?*). Però si el grup d'alumnes ja té certa experiència amb el PEL o si es treballa cooperativament amb altres docents, la quantitat d'hores pot disminuir.

Cal recordar que el PEL de secundària abraça un ampli període, dels 12 als 18 anys, de 1r d'ESO fins a 2n de batxillerat, de manera que no és necessari concentrar aquest nombre d'hores en un únic curs ni encara menys en un únic trimestre. Aquestes 25-35 hores es poden fer al llarg de tots aquests cursos.

No hi ha tampoc cap directriu sobre la freqüència amb què es pot anar treballant el PEL. L'experimentació duta a terme va mostrar ritmes i freqüències molt variats entre els diversos grups, sovint motivats per factors circumstancials no educatius o per la voluntat de vincular el PEL amb la programació del contingut de cada assignatura. Alguns professors tendien a fer alguna activitat del PEL cada 15 dies i cercaven l'equilibri entre una dedicació constant que permetés que els alumnes no oblidessin el PEL i una dedicació dilatada que no ocupés excessivament el temps de l'assignatura. (En aquest sentit, una bona opció per incrementar la dedicació al PEL sense reduir el "contingut" de l'assignatura de llengua és aprofitar les hores de tutoria.)

Per totes les consideracions que ja hem fet, tampoc resulta necessari completar tots els apartats del PEL en un període determinat. En un curs acadèmic es pot posar l'èmfasi en uns aspectes i el curs següent es poden completar altres apartats.

- **És un treball individual?**

No, ans al contrari. Tot i que el Portfolio és un document de propietat i ús individuals –cada alumne apunta individualment les seves dades al seu Portfolio–, la forma de treballar-lo a classe ha de ser plenament cooperativa. Abans o després que cada aprenent anoti les dades al PEL, és important que pugui comen-

tar (comparar, contrastar, verificar) amb els seus companys les possibles respostes a cada qüestió. Amb aquesta finalitat, tots els fulls de la Biografia inclouen a la capçalera un espai per tal que l'alumne apunti el seu nom en cas que intercanviï el seu full amb altres companys.

3.2. Propòsits i enfocaments

Aquest subapartat presenta diverses programacions possibles de les seccions i els apartats del PEL, per tal que el docent pugui establir la seqüència i l'ordre de treball dels diferents materials. Els següents esquemes agrupen els quadres i qüestionaris del PEL per temes i ofereixen diferents "itineraris" possibles, segons si es vol utilitzar el PEL com a eix de la programació (3.2.1.), per formular el perfil lingüístic de l'aprenent (3.2.2.), per formar l'aprenent (3.2.3.) o per desenvolupar la sensibilització cap a la diversitat lingüística (3.2.4.).

3.2.1. Organitzar la programació:

Podem situar el PEL en l'eix de la programació del curs i del treball periòdic a l'aula, com a instrument per detectar necessitats, formular objectius, establir plans i avaluar-ne la consecució:

	Apartat del PEL	Objectiu	Activitats i comentaris
1	Dossier. Els meus treballs escrits i enregistraments d'àudio i de vídeo.	Conscienciar l'aprenent sobre què és capaç de fer realment amb l'idioma.	L'aprenent selecciona l'escrit més complex que ha redactat, la lectura més complexa o la intervenció oral més important que ha fet, etc. Activitat 12.
2	Biografia. Què sé fer amb les meves llengües?	Conscienciar l'aprenent sobre el seu nivell de domini de la llengua, per habilitats i segons paràmetres estàndards.	L'aprenent omple els quadres de descriptors per a llengües estrangeres o de l'entorn i per a cada habilitat, i valida les seves opinions d'acord amb les del docent i les dels seus companys.
3	Biografia. Què sé fer amb les meves llengües?	Formular els objectius d'aprenentatge de la classe, negociats amb el docent.	L'aprenent utilitza una de les columnes de les taules per formular els seus Objectius d'aprenentatge. En cas que els descriptors siguin molt generals, els torna a escriure juntament amb els seus companys, els concreta més i es guarden en un full afegit al Portfolio, en el mateix apartat.
4	Biografia. Els meus plans d'aprenentatge.	Formular un "contracte d'aprenentatge" entre l'aprenent, el grup i el docent.	L'aprenent omple la taula "Què vols saber fer en cada llengua?" i es compromet a fer determinades tasques (lectures, estudi, etc.) en un temps determinat.
5	Biografia. Què sé fer?	Avaluar si s'han assolit o no els objectius d'aprenentatge.	En finalitzar el període "contractat" d'aprenentatge, el grup torna a avaluar la llista d'Objectius per veure si els pot incloure en "allò que puc fer". Es revisen els treballs inclosos en el Dossier.
5	Biografia.	Es torna a iniciar el procés.	

Aquesta proposta utilitza el PEL com a motor del procés d'ensenyament i aprenentatge. Els descriptors per a llengües estrangeres i de l'entorn serveixen per detectar les necessitats comunicatives dels alumnes, per formular els seus objec-

tius d'aprenentatge o per negociar amb el grup contractes d'ensenyament i per avaluar finalment l'èxit global de l'experiència. Els primers dos passos (seqüència 1-2) tenen l'objectiu d'utilitzar el *Dossier* i la *Biografia lingüística* per fer el diagnòstic inicial de les habilitats i coneixements de cada alumne i del grup classe; es poden desenvolupar al començament del curs. Els passos següents (3-5) constitueixen una seqüència que es desenvoluparia cíclicament tantes vegades com unitats didàctiques, períodes o cicles d'aprenentatge tingui el curs.

3.2.2. Formular el perfil lingüístic de l'aprenent:

Una altra opció que pot desenvolupar el PEL és la de descriure el repertori lingüístic de l'aprenent d'acord amb els nivells i les escales del MECR:

	Apartat del PEL	Objectiu	Activitats i comentaris
1	Biografia. Les meves llengües.	Identificar les llengües pròpies de cada individu, amb les quals es comunica amb persones del seu entorn.	L'aprenent omple la taula que permet identificar ràpidament les seves llengües, els llocs on les utilitza, el que fa amb elles i on i com les va aprendre. També: Activitats 1 i 14.
2	Dossier. Els meus treballs escrits i enregistraments d'àudio i de vídeo.	Conscienciar l'aprenent sobre què és realment capaç de fer amb les seves llengües.	L'aprenent selecciona l'escrit més complex que ha redactat, la lectura més complexa que ha fet, la seva intervenció més important, etc. en cadascuna de les seves llengües. Activitat 12.
3	Biografia. Què sé fer amb les meves llengües?	Identificar les capacitats en tots els idiomes per a cada habilitat.	L'aprenent omple les columnes en cada habilitat per a totes les seves llengües. Activitat 3.
4	Passaport. El meu perfil lingüístic.	Determinar i fixar el nivell de domini de tots els idiomes segons els nivells del MECR.	L'aprenent trasllada la informació de les taules de la <i>Biografia lingüística</i> a les taules globals del <i>Passaport de llengües</i> .
5	Dossier.	Conscienciar l'aprenent sobre la importància dels certificats i les acreditacions obtingudes.	L'aprenent busca els certificats i els diplomes que tingui en cadascuna de les seves llengües per valorar-los a classe. Activitat 13.
6	Passaport. Les meves experiències lingüístiques i culturals. Certificats i diplomes.	Determinar les experiències i els certificats més rellevants per a tots els idiomes. Completar el <i>Passaport de llengües</i> .	L'aprenent selecciona les seves millors experiències culturals, els seus certificats i els exàmens més rellevants. Els inclou en el dossier, els descriu en el passaport i omple la taula corresponent.

Aquesta seqüència posa l'èmfasi en la funció sumatòria o acreditativa del PEL, que permet formular en termes estàndards i homologables el repertori lingüístic de l'aprenent. Es desenvolupa una sola vegada durant el curs, ja que difícilment es poden experimentar progressos significatius en aquest període breu d'aprenentatge que es puguin anotar en el *Passaport*.

3.2.3. Formar l'aprenent

Una altra funció que desenvolupa el PEL és la de formar l'aprenent en les diverses qüestions relacionades amb l'aprenentatge de llengües: els estils i les tècni-

ques d'aprenentatge, el que suposa utilitzar una llengua i aprendre-la, l'autonomia de l'aprenent (la responsabilitat, l'increment del seu grau de consciència i control sobre el procés d'aprenentatge, etc.).

	Apartat del PEL	Objectiu	Activitats i comentaris
1	Biografia. La meua manera d'aprendre. Com aprenc? Què he après? Què faig...?	Identificar els estils personals d'aprenentatge, les estratègies, adquirir noves estratègies per aprendre a aprendre idiomes.	L'aprenent escolta i comenta diversos exemples en el PEL (que es poden ampliar), omple les taules corresponents i comenta les seves respostes amb els companys. Reflexiona sobre la seva forma d'escoltar, llegir, parlar i escriure, dins i fora de classe. També: Activitats 8 i 9.
2	Biografia. Les meves llengües.	Incrementar la consciència i el control sobre les emocions i les sensacions que viu l'aprenent.	L'aprenent comenta amb 2 o 3 companys les seves sensacions d'aprenentatge. Activitat 4.
3	Biografia. Els meus plans d'aprenentatge.	Incrementar el nivell d'autoconeixement i de responsabilitat sobre l'aprenentatge dins i fora de l'aula.	L'aprenent revisa els plans d'aprenentatge que ha formulat durant el curs, els contrasta amb els seus companys i reflexiona sobre els seus hàbits d'aprenentatge. Activitat 11.
4	Dossier. Els meus treballs escrits i enregistraments d'àudio i de vídeo.	Analitzar el tipus de discursos que comprèn o produeix l'aprenent i reflexionar sobre l'aprenentatge que suposen.	L'aprenent analitza els documents inclosos en el Dossier i respon preguntes d'anàlisi com ara: <i>amb quina persona aprenc més?, en quin viatge o activitat vaig aprendre més?, on vaig aprendre millor?</i> , etc. També: Activitat 12.

Aquest itinerari posa l'èmfasi en els apartats del Portfòlio que serveixen per formar l'alumne com un aprenent més autònom i interessat en les llengües. El treball es pot dur a terme més d'una vegada durant el curs si s'aporten exemples diferents d'"estratègies d'aprenentatge" o si s'estableixen "plans de treball" a curt o a mitjà termini. La formació de l'aprenent inclou aspectes que es treballen específicament en aquesta seqüència (presa de consciència de l'aprenentatge, increment de la responsabilitat, desenvolupament de la capacitat de prendre decisions personals, etc.) i altres elements que estan més relacionats amb la resta del PEL (coneixements sobre com s'utilitza una llengua, les seves habilitats bàsiques, la percepció positiva del plurilingüisme, etc.). Per aquest motiu, es pot prendre aquesta seqüència com a eix central de treball amb el PEL a l'aula i afegir la resta d'apartats com a complement d'aquest.

3.2.4. Desenvolupar la sensibilització cap a la diversitat

Una última orientació que pot prendre el PEL a l'aula posa l'èmfasi en la diversitat lingüísticocultural en l'entorn immediat dels alumnes o en la comunitat (vegeu graella pàg. 47).

Tot i que aquesta seqüència només inclou tres punts, altres apartats del PEL (*El meu perfil lingüístic, Les meves llengües*, etc.) estan més o menys relacionats amb aquest enfocament, sobretot si els alumnes poden comparar els seus perfils i les seves identitats lingüístiques entre ells i descobrir les diferències. Per aquest motiu, també es pot utilitzar el PEL amb l'objectiu prioritari de desenvolupar la sensibilització cap a la diversitat lingüística i cultural en contextos de

	Apartat del PEL	Objectiu	Activitats i comentaris
1	Biografia. Les meves llengües: com parlen les meves llengües altres persones?	Prendre consciència de la diversitat de dialectes i varietats amb què es parla qualsevol idioma.	L'aprenent omple la taula i la comenta amb 2 o 3 companys.
2	Biografia. Altres llengües.	Prendre consciència de la diversitat de llengües en l'entorn immediat de l'aprenent.	L'aprenent fa les activitats relacionades amb aquesta secció. Activitats 2, 5, 6 i 7.
3	Passaport. Les meves experiències lingüístiques i culturals.	Prendre consciència de la diversitat d'experiències lingüístiques i culturals de les persones.	Els alumnes poden llegir i analitzar en petit grup la informació anotada en el quadre corresponent i aprendre de les experiències dels companys. La discussió pot partir de preguntes com ara: <i>quina és l'experiència més divertida?, la més sorprenent?, la més útil?, etc.</i>

migració recent i massiva o de contacte freqüent de llengües. Aquest objectiu pot resultar especialment rellevant en aules en què convisquin una diversitat de llengües, cultures i races.

Cada un d'aquests quatre quadres selecciona i ordena els apartats del PEL afins a un tema o objectiu determinat. A la pràctica, aquestes quatre seqüències es poden combinar de múltiples formes, començant per una i acabant per una altra o utilitzant-ne una com a eix del treball amb el PEL i afegint les altres com a seqüències independents en moments determinats del curs escolar. Aquesta flexibilitat del PEL permet poder utilitzar-lo de maneres molt diferents segons les característiques de l'alumnat.

3.3. Com s'utilitzen les taules

La major part del Portfolio consisteix en qüestionaris i taules en forma de quadres o graelles que l'alumne ha d'omplir a mà. Algunes taules (per exemple, *Les meves llengües*, *Altres llengües*) són molt dirigides i només permeten un tipus de resposta, però altres són premeditadament obertes per facilitar diversos tipus de resposta, segons el context educatiu i els propòsits amb què s'utilitzi la taula. En aquests casos correspon al docent triar la millor opció d'entre les possibles i explicar-la a l'alumne. En aquesta secció comentem amb detall les diverses maneres d'utilitzar les columnes d'algunes taules, les quatre o sis caselles que té cada ítem en alguns quadres o els procediments per omplir una casella concreta.

Els quadres que ofereixen més possibilitats de variació són els que inclouen els descriptors de nivells del MECR:

- *Què sé fer amb les meves llengües?* (pàg. 7-15), amb 3 columnes i 6 caselles per a cada descriptor;
- *Què sé fer amb les meves llengües estrangeres?* (pàg. 17-25) i *Què sé fer amb les llengües del meu entorn?* (pàg. 27-36), amb 3 columnes i 4 caselles per a cada descriptor, i
- *Què faig per aprendre fora de classe?* (pàg. 47), amb 2 columnes i 4 caselles.

L'experimentació duta a terme ha aportat algunes dades rellevants amb relació a l'ús que es pot fer dels quadres i a les reaccions dels alumnes. Així, el número de files, caselles i columnes o l'espai disponible per escriure en els quadres no

sempre és l'adequat per als coneixements de l'aprenent o per al desenvolupament de l'activitat a l'aula: lògicament, l'aprenent pot completar les dades que no caben a la casella corresponent en una nota a peu de pàgina o en una fotocòpia afegida del mateix quadre. També cal destacar en alguns casos una tendència dels aprenents més joves a omplir per defecte totes les caselles disponibles d'un quadre, fins i tot quan no disposen de dades rellevants per fer aquestes anotacions, perquè segueixen l'impuls o el costum de completar els exercicis d'omplir buits o emplenar quadres.

- **Com s'integra el quadre amb el conjunt de l'activitat?**

Els quadres i les taules són procediments gràfics i eficaços per registrar la informació en un full; per aquest motiu s'han triat com a sistema per registrar la informació del PEL. Això no significa, però, que siguin el nucli o el centre de l'activitat del Portfolio: tot el contrari, la tasca d'omplir les caselles de cada taula amb la informació requerida és la conclusió o el tancament d'una activitat molt més àmplia i complexa.

El quadre o la taula és l'excusa per desenvolupar a l'aula una dinàmica de recerca, anàlisi i discussió d'informació, de manera cooperativa, entre diferents aprenents. El model general d'actuació pot ser el següent: els alumnes llegeixen i interpreten la taula per determinar el tema i les dades que se'ls demanen; busquen la informació mitjançant pluges d'idees; observen i analitzen les produccions que han guardat en el Dossier i desenvolupen altres activitats pràctiques a l'aula (es pot fer de manera cooperativa amb els companys). Aquesta informació s'anota en un primer "esborrany" de la taula, que es pot comparar o contrastar amb el d'altres companys i grups, i només quan les dades personals ja estan madures o elaborades, s'anoten en el PEL d'una manera definitiva.

L'experimentació suggereix que el volum de quadres i taules pot esgotar l'aprenent, el qual pot tenir la sensació que el PEL consisteix bàsicament a omplir qüestionaris. Per aquest motiu, és important acompanyar la tasca d'emplenar cada quadre amb diferents activitats orals i variades que permetin reflexionar sobre les dades en qüestió.

- **Com s'utilitzen les diferents columnes?**

En general les columnes permeten respondre diverses vegades una mateixa taula: es pot fer en moments diferents (diferent curs d'ESO o batxillerat, al final d'un període determinat de classes, etc.), des d'òptiques complementàries (què sé fer, què m'agradaria aprendre, etc.) o ho poden fer autors diferents (l'aprenent, un company que fa d'observador, el docent, un familiar).

En el cas dels descriptors de capacitats lingüístiques, les tres columnes donen molt joc: l'una pot utilitzar-se per a l'autoavaluació de l'aprenent i la següent per a la validació d'aquestavaluació, feta per un company o pel docent, com hem vist en algun exemple d'aquesta guia (pàg. 23). També, si s'utilitza el Portfolio com a instrument per formular objectius d'aprenentatge i per avaluar-los temps després, es poden utilitzar les columnes per formular els *Objectius* i per fer-ne l'*Avaluació* posterior, tal com mostra l'exemple de la pàg. 49.

Jo 15/10 es refereix a la data d'autoavaluació en què l'aprenent va omplir aquest quadre per al castellà com a llengua de l'entorn; *Obj. 13/11* es refereix al moment en què l'aprenent va identificar una necessitat d'aprenentatge, que es va formular com a objectiu didàctic, i *Eva 4/5* identifica la data d'avaluació de la consecució d'aquest objectiu. Els dos quadres negres a les columnes d'*Eva* certifiquen que l'aprenent va assolir els objectius proposats a l'*Obj. 13/11*.

 Escriure: *Català/Castellà*

		Jo 15/10		Oli. 13/11		Eva 4/5	
C1	Puc escriure tot tipus de textos propis de l'aula: treballs, resums, comentaris. Sé buscar informació i donar opinions i fer raonaments personals. Utilitzo un vocabulari específic de cada matèria.			✓			
	Puc escriure cartes a institucions, instàncies i sol·licituds o documents semblants; conec l'estructura i les expressions i recursos lingüístics més habituals d'aquests escrits.						
	Tinc sempre present el motiu de l'escrit i el seu destinatari per trobar l'estil més adequat. Puc formular les idees i les intencions de diferents maneres: d'una manera més explícita, més indirecta, amb un to més objectiu o subjectiu, etc.			✓			
	Agrupo els temes i les idees en paràgrafs i estructuro els textos convenientment. Utilitzo esquemes i esborranys, que reviso per enllaçar adequadament les oracions amb una sintaxi complexa i un vocabulari ric i variat. Només se m'escapen errors tipogràfics.						

En el cas del quadre *Què faig per aprendre fora de casa?*, la doble columna pot utilitzar-se tant per respondre en moments diferents com per establir el contrast entre *què he fet fins ara* i *què m'agradaria fer*.

• **Com s'utilitzen les diverses caselles?**

Les 4 o 6 caselles que inclou cada ítem en moltes taules serveixen bàsicament per poder incloure diferents idiomes en un mateix quadre, tal com mostra aquest exemple:

 Llegir:

		Jo					
A1	Comprenc noms i paraules corrents i frases molt senzilles que trobo en escrits del meu entorn (per exemple, en rètols i cartells, en horaris i anuncis per paraules).	Cat	Ct				
		It	Fr				
A2	Comprenc textos molt breus i senzills, com ara prospectes, menús, catàlegs o cartes personals breus; sé buscar-hi la informació que m'interessa i que és previsible de trobar-hi.	Cat					
		It	Fr				
B1	Comprenc la informació principal d'escrits molt habituals i quotidians (notícies i anuncis a la premsa, cartes personals, instruccions d'ús); en aquests textos comprenc la descripció d'esdeveniments i l'expressió de sentiments personals.	Cat	Ct				
		It					

Les inicials utilitzades (Cat per al català; Ct per al castellà; It per a l'italià, etc.) permeten identificar i comparar amb facilitat totes les llengües que maneja l'aprenent. També es poden utilitzar altres procediments com ara colors o símbols

diferents (associats a cada llengua), però resulten més opacs que les inicials i fan que tant l'alumne com el docent o una tercera persona hagin de disposar d'una llegenda aclaridora. En qualsevol cas, tant si s'utilitzen inicials com si es fan servir colors o símbols, és necessari negociar un sistema únic de signes per a tota la classe, per tal que els alumnes puguin comparar fàcilment els seus Portfolios durant les activitats de l'aula.

- **Com es marca una casella?**

A banda de la qüestió del nombre d'idiomes, es poden utilitzar diversos procediments per marcar una casella, més enllà de posar-hi una creu o d'omplir-la. Resulta profitós el sistema que consisteix a establir dos o tres graus progressius de consecució, tal com mostra la llegenda:

- Començo a saber fer aquestes activitats en algunes circumstàncies.
- Puc resoldre força situacions d'aquest tipus d'una manera satisfactòria.
- Sé fer aquestes activitats i les puc fer sempre sense dificultats rellevants.

Els tres graus progressius d'entramat permeten distingir amb més detall el grau de consecució d'un objectiu i, el més important, faciliten que l'aprenent pugui anotar de manera explícita el seu progrés, petit però important, en relativament poc temps. (Cal recordar que es requereix un llarg període d'aprenentatge per assolir un nivell superior de domini d'una llengua o per poder satisfer cadascun dels descriptors dels quadres, la qual cosa pot resultar frustrant per als alumnes, ja que poden tenir la sensació que amb prou feines progressen durant un curs.)

Altres signes que alguns alumnes han utilitzat per marcar les caselles amb altres significats són: emoticones o *smilies* (de mòbil o xat) per valorar un objectiu molt positivament; signes d'admiració o d'interrogació per indicar satisfacció, importància o dubte en la consecució d'un descriptor o d'una categoria, etc.

Materials complementaris

En aquesta secció es presenta una mostra variada d'activitats didàctiques per completar el treball a l'aula amb el PEL. Són exemples generals que pretenen mostrar al docent diferents formes lúdiques i participatives de desenvolupar el PEL a classe.

No hi ha dubte que cada context educatiu (llengua, alumnat, nivell, propòsits didàctics) exigeix un material particular, de manera que resulta impossible incloure aquí tots els exemples de les diverses activitats que es poden relacionar amb les diferents seccions del PEL en tots els contextos possibles. Les activitats següents ofereixen algunes idees i mostren una línia de treball que cada docent pot ampliar i adaptar a partir dels recursos habituals de què disposa: llibre de text, quaderns d'exercicis, material audiovisual, etc.

Cada activitat inclou una fitxa com aquesta que conté les dades següents:

Model

TÍTOL

Objectiu: Objectius que assoleixen els alumnes.

Nivell: Cursos d'ESO i batxillerat en què es pot utilitzar l'activitat.

Secció del PEL: Secció i apartat del PEL amb el qual es pot treballar l'activitat complementària.

Procediment: Procediments que s'han de seguir, instruccions per als alumnes, materials necessaris.

Exemple: Mostra de textos, respostes dels alumnes, comentaris, etc.

Si en utilitzar el PEL es preparen altres activitats, val la pena omplir aquest model de fitxa per incorporar a l'arxiu personal de materials el nou suggeriment. Està previst que el MECR disposi d'una pàgina web en què periòdicament es difondran materials nous i complementaris del PEL, adaptacions específiques a altres contextos, suggeriments didàctics, etc. El docent podria enviar a aquesta web els materials que elabori pel seu compte.

Activitat 1

AUTOBIOGRAFIA LINGÜÍSTICA

Objectiu: Prendre consciència de la identitat lingüística pròpia.

Nivell: 3r d'ESO o batxillerat.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Les meves llengües*).

Procediment: Escriure una redacció breu o preparar una exposició breu per fer-la a classe sobre el tema de "les llengües en la meua biografia personal" (o la meua "bioveugrafia" o biografia de la meua veu).

Materials: Es poden utilitzar les preguntes següents per cercar informació bàsica sobre la Biografia.

Guia per escriure una Autobiografia lingüística:

1. Quina llengua o quines llengües has après dels teus pares i germans?
2. Recordes alguna paraula "màgica" de la teva infància?
3. Ha canviat molt la teva forma de parlar des d'aleshores?
4. T'agrada llegir i escriure? Recordes algunes de les paraules que has après llegint?
5. Quines llengües has après al carrer o a l'escola?
6. Recordes el primer dia de classe de llengua estrangera?
7. Recordes alguna situació o moment en què hakis après molt?
8. Tens alguna anècdota d'aprenentatge lingüístic divertida?
9. Quina és la darrera llengua que has començat a aprendre?
10. Quines llengües fas servir habitualment? En quines situacions? Amb qui?
11. ...

Activitat 2

PER A QUÈ SERVEIXEN LES LLENGÜES?

Objectiu: Reflexionar conjuntament sobre sistemes de comunicació no lingüística entre grups humans o entre grups d'animals, amb l'objectiu que coneguin dos elements importants:

- les funcions del llenguatge i la seva dimensió social;
- la diversitat de sistemes de comunicació i de manifestacions lingüístiques.

Nivell: 1r d'ESO, 1r de batxillerat.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Les meves llengües*).

Procediment:

Per a 1r d'ESO:

Es plantegen als alumnes les preguntes següents:

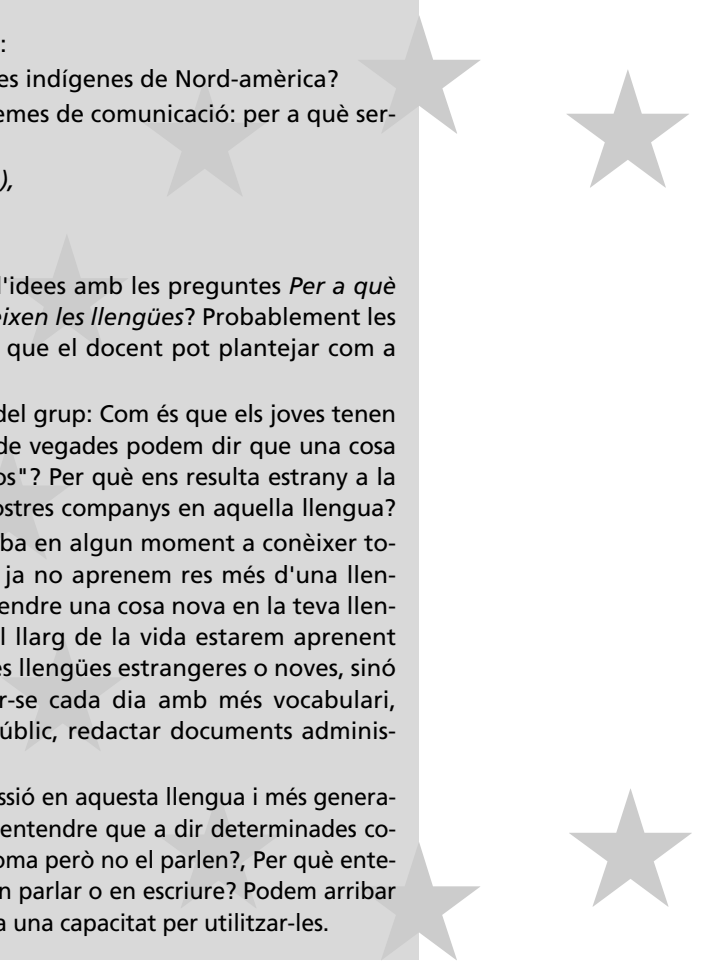
1. Per a què s'utilitzava el fum en algunes cultures indígenes de Nord-amèrica?
2. A continuació, tens uns exemples d'altres sistemes de comunicació: per a què serveixen?, com funcionen?

Braille, sons emesos per animals (ocells, gossos),

Morse, llenguatge de signes

Per a 1r de batxillerat:

En petits grups d'alumnes es pot fer una pluja d'idees amb les preguntes *Per a què serveixen les llengües?* o *Quines funcions compleixen les llengües?* Probablement les respostes dels alumnes inclouran aquests punts, que el docent pot plantejar com a discussió en petit grup:

1. Les llengües serveixen per reforçar la cohesió del grup: Com és que els joves tenen les seves pròpies maneres de parlar? Per què de vegades podem dir que una cosa ens sona a llenguatge de gent gran o de "pijos"? Per què ens resulta estrany a la classe de llengua estrangera parlar amb els nostres companys en aquella llengua?
 2. Aprendre una llengua dura tota la vida: s'arriba en algun moment a conèixer tota una llengua?, en quin moment de la vida ja no aprenem res més d'una llengua?, quan va ser l'última vegada que vas aprendre una cosa nova en la teva llengua materna? La reflexió pot destacar que al llarg de la vida estarem aprenent llengües de manera continuada. No tan sols les llengües estrangeres o noves, sinó també la llengua pròpia poden perfeccionar-se cada dia amb més vocabulari, amb gèneres comunicatius nous (parlar en públic, redactar documents administratius, etc.).
 3. La comprensió d'una llengua és prèvia a l'expressió en aquesta llengua i més generalitzada que aquesta. Per què aprenem abans a entendre que a dir determinades coses?, Per què moltes persones "entenen" un idioma però no el parlen?, Per què entenem moltes més paraules de les que utilitzem en parlar o en escriure? Podem arribar a entendre diverses llengües, i això ja representa una capacitat per utilitzar-les.
-

Activitat 3

QUÈ PUC FER?

Objectiu: Familiaritzar els alumnes amb les taules que contenen els nivells de competència del MECR i començar la seva formació en autoavaluació i en heteroavaluació de coneixements i habilitats lingüístiques.

Nivell: Cadascun dels cursos d'ESO i de batxillerat.

Secció del PEL: Passaport de llengües (*El meu perfil lingüístic*); Biografia lingüística (*Les meves llengües, què sé fer amb les meves llengües?*).

Procediment:

Es pot començar per la interacció oral (conversar) perquè les tasques proposades per practicar aquesta habilitat són més interactives i extenses que la resta i poden servir com a introducció per a les altres activitats.

Conversar:

En línies generals, es tracta de triar diferents situacions de comunicació oral corrent (converses al carrer o en botigues, intercanvis entre amics, etc.), que els alumnes serien capaços de desenvolupar amb cert èxit, i de fer-les representar a classe, com un joc de rol, per avaluar-les a continuació. Uns alumnes les representen mentre altres les observen i avaluen, per decidir al final conjuntament el nivell de competència que cadascú ha d'introduir en la taula del PEL. A continuació presentem alguns suggeriments per fer més fàcil l'organització de la tasca.

Les situacions de comunicació que es representaran es poden imaginar i decidir entre els alumnes i el docent a partir de la lectura conjunta dels descriptors del PEL (què sé fer amb les meves llengües, o amb les meves llengües estrangeres, o amb les llengües del meu entorn?). En una targeta s'anoten les dades bàsiques de la situació:

- El context: lloc, temps, rols dels interlocutors. Per exemple: *al carrer o al metro, has trepitjat algú...*
- El propòsit o instrucció que ha de complir l'aprenent (acte de parla o funció lingüística). Per exemple: *T'has de disculpar i intentar iniciar una conversa; al final, t'has d'acomiar educadament.*

Es formen tres grups d'alumnes: els que parlaran, els seus interlocutors i els observadors. S'omplen tantes targetes com situacions s'hagin imaginat. Cada membre del grup dels que parlaran rep una targeta: la llegeix, valora si serà capaç de dur a terme el propòsit descrit i anota la seva opinió amb els signes següents:

+ = ho sé fer

0 = no sé si ho sé fer

- = no ho sé fer

S'organitzen diferents espais a l'aula i en cada espai se situa un interlocutor i un observador. El parlant ha d'arribar a l'espai corresponent i actuar per acomplir la situació comunicativa, amb l'ajuda de l'interlocutor. A continuació tots tres avaluen conjuntament l'actuació del parlant, que pot contrastar la seva opinió prèvia amb el resultat real i amb la valoració dels seus companys. Tots tres poden decidir conjuntament què anotaran a la taula de nivells del PEL. S'intercanvien els papers i es repeteix el procés.

Escoltar:

És més àgil i ràpida que l'anterior. El docent selecciona, entre el material de què disposa (llibre de text, quadern de comprensió, etc.) i d'acord amb el nivell dels alumnes, diversos enregistraments d'àudio i de vídeo que corresponguin a les tasques esmentades en els descriptors. Després de realitzar i avaluar diverses tasques de comprensió, els alumnes completen els descriptors segons l'èxit assolit. Ambdues tasques es poden dur a terme en parella, encara que cada alumne anoti el resultat de la seva autoavaluació al seu PEL.

Llegir: Igual que *Escoltar*.

Parlar:

Es pot presentar als alumnes la llista de textos següent i que cada aprenent decideixi, parlant en petit grup, les activitats que pot fer i el nivell de facilitat i grau de correcció amb què les pot dur a terme:

Puc:

- Descriure com és el lloc on visc o la meva habitació.
- Descriure algú a qui conec bé.
- Parlar de les meves aficions, els meus interessos, el meu temps lliure.
- Parlar dels meus estudis, de l'escola...
- Parlar dels meus desitjos, les meves il·lusions, els meus sentiments personals.
- Donar la meva opinió sobre un tema determinat i raonar-la.
- Narrar una història, explicar una anècdota.
- Explicar l'argument d'una novel·la, d'una pel·lícula.
- Descriure les meves reaccions respecte de coses que he vist o llegit, de música que he sentit...
- Adoptar una postura davant d'una proposta determinada i comentar-ne els avantatges i desavantatges.
- Explicar el que vull dir encara que em faltin algunes paraules.
- Parlar en públic i fer una salutació breu, explicar un programa d'actes...

Després els alumnes poden completar la taula dels descriptors.

Escriure:

Igual que *Parlar*, amb la llista de textos següent:

Puc escriure:

- Una postal per saludar un amic o una amiga a qui vaig conèixer durant les vacances.
- Una postal per felicitar algú el dia del seu aniversari.
- Un correu electrònic per demanar una informació a un amic.
- Un formulari que he d'omplir a la secretaria d'una escola amb les meves dades personals i acadèmiques.
- Una nota al final d'unes vacances en l'agenda d'un amic o d'una amiga.
- Una carta a la família amb qui em vaig allotjar en una estada recent al seu país.
- Una carta a la secretaria d'una escola per demanar informació sobre cursos de llengua i condicions d'allotjament.
- Una redacció de classe per donar la meva opinió sobre un determinat tema i raonar-la.
- Una crítica (de cinema, música, teatre...) per a la revista de l'escola.
- Un article periodístic per a la revista de l'escola.
- Un resum i la ressenya d'un llibre que he llegit, com a informació per a la resta de la classe.

D'acord amb la secció *Com s'utilitzen les taules?*, els quadres amb els descriptors de nivells del MEQR incorporen tres columnes per poder dur a terme diferents formes d'avaluació. L'alumne pot aprofitar una primera columna (que pot anomenar JO) per autoavaluar-se; un company, el docent o fins i tot un familiar pot utilitzar una segona columna (anomenada ALGÚ ALTRE) per validar l'avaluació de l'aprenent.

Activitatd 4

COM EM SENTO APRENT LLENGÜES?

Objectiu: Fer emergir les actituds i les sensacions dels alumnes pel que fa a les llengües que estudien o que tenen al seu voltant. Aquesta activitat pretén reforçar l'apartat *Les meves llengües* de la *Biografia lingüística*. Afegeix un element a la identificació: el del plaer en l'ús d'una nova llengua o en el seu aprenentatge, associat a la diversitat de llengües que pot manejar l'alumne (recordeu: en diferents habilitats i amb diversos graus de competència).

Nivell: Cursos alterns d'ESO i de batxillerat.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Les meves llengües*).

Procediment:

L'alumne omple els quadres de la taula següent a partir de la lectura i del comentari d'exemples com els que apareixen més avall. Abans de passar a omplir el quadre, es pot recórrer a un procediment que desperti l'interès i que suggereixi idees com, per exemple, una pluja d'idees dins el grup classe o en grups petits a partir de la pregunta: "Què us agrada de l'aprenentatge de llengües?"

Com em sento aprenent llengües?

Omple aquests quadres per explorar-ho:

Què m'agrada?	en...	per què?	A més...

Exemples:

Què m'agrada?	en...	per què?	A més...
<i>Escollir música.</i>	<i>anglès</i>	<i>M'agrada com sona</i>	<i>M'acostumo a la pronunciació.</i>
<i>Sentir com parlen els amics durant les vacances.</i>	<i>italià</i>	<i>Els conec millor que si parlem en anglès.</i>	<i>M'ajuda a comunicar-me amb persones de diferents països</i>
<i>Veure pel·lícules en versió original</i>	<i>anglès alemany</i>	<i>Puc sentir les veus originals dels actors</i>	<i>Aprèn algunes paraules, m'acostumo a l'entonació d'altres llengües i a accents diferents.</i>
<i>Llegir retols i cartells</i>	<i>catàl gallec basc</i>	<i>Conec els noms originals dels llocs</i>	<i>Aprèn l'ortografia d'altres llengües espanyoles.</i>

Activitat 5

COM ES PRONUNCIA I QUÈ SIGNIFICA?

Objectiu: Investigar els noms de companys, coneguts, veïns, personatges famosos, etc. d'altres llengües i cultures, per fomentar actituds positives i respectuoses envers la diversitat lingüística i cultural.

Nivell: 2n o 3r d'ESO. Cap a la meitat del curs.

Secció del PEL: Biografia lingüística. (*Les meves llengües*).

Procediment:

Plantejar petites activitats de reflexió com les que apareixen a continuació:

- Preguntar el nom a persones que procedeixen d'altres cultures: com es pronuncia exactament el seu nom en la seva llengua?, què significa? Per exemple: *Tao Chin* (en xinès) → *Flor d'Iris*; *Nourdine* (en àrab) → *Fill del desert*.
- Preguntar a persones que parlen altres llengües si el seu nom té traducció o equivalència en l'altra llengua i cultura: com és?, com es pronuncia?, és gaire freqüent? Per exemple: *Tunde* en hongarès significa *Fada*, però en altres llengües *Fada* no és un nom corrent de persona.
- Preguntar a persones que parlen altres llengües quins són els noms més freqüents en l'altra llengua i cultura: A què equival un *Martínez* en anglès?, i en àrab?, i en japonès? El *Jordi* català té equivalent en gallec?, i en euskera?
- Pensar si el nom propi significa o podria significar alguna cosa. En aquest cas es pot "fantasiar".
- Desenvolupar un petit projecte dins del centre educatiu en què els alumnes d'una classe hagin de cercar noms d'alumnes del centre "que tinguin molta història" o els noms "més freqüents" al centre.

Activitat 6

CURIOSITATS LINGÜÍSTIQUES

Objectiu: Sensibilitzar els alumnes en relació amb la diversitat lingüística i el seu valor intrínsec, així com en el respecte vers els seus parlants i les cultures que aquests vehiculen.

Nivell: 2n o 3r d'ESO, cap al principi o cap a la meitat del curs.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Altres llengües*).

Procediment:

El docent pot explicar (o els alumnes poden llegir o escoltar) alguna anècdota que pugui fer que els alumnes evoquin experiències similars. Per exemple:

- *Uns amics meus van assistir a un curs de llengua a Anglaterra. A la llista de classe hi havia molts japonesos i gairebé tots els noms de la llista acabaven en "-iko": Tomiko, Keiko, Masako... Després van descobrir que "-iko" és una desinència de noms de dona en japonès.*
- *Uns altres amics van descobrir que Montserrat no és un nom exclusivament de dona en català; també hi ha homes que duen aquest nom. I el mateix passa en castellà amb el nom de Trinitat.*

A continuació cada alumne pot aportar altres curiositats lingüístiques. Si no hi ha gaires aportacions, es pot demanar als alumnes que busquin curiositats per a la classe o setmana següent –que les demanin als seus familiars, amics, etc. Un cop recollides les curiositats, es pot fer un pòster o una publicació conjunta amb les millors curiositats o amb les més sorprenents, en forma de "projecte lingüístic de classe". El projecte pot ser transversal a altres assignatures i pot aparèixer escrit en diverses llengües.

Activitat 7

BUSCA ALGÚ QUE...

Objectiu: Prendre consciència de la quantitat de llengües que ens envolten –encara que les coneguem poc– i de l'interès que poden suscitar.

Nivell: Tots.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Altres llengües*).

Procediment:

Es lliura a cada alumne un full amb la llista de preguntes de més avall. Els alumnes s'han d'aixecar i començar a buscar companys de l'aula que compleixin alguna de les condicions. Ningú no pot respondre personalment la pregunta (per exemple, *jo tinc un diccionari d'alemany a casa*); tothom ha d'esperar que li facin la pregunta. També es poden escriure a la pissarra les diferents condicions, tenint en compte que s'haurien d'adaptar per a cada grup d'alumnes.

Materials:

Busca algú que tingui a casa seva un llibre escrit en italià.

Busca algú que tingui a casa seva un disc amb cançons en àrab.

Busca algú que conegui el nom d'alguna llengua africana.

Busca algú que sàpiga com es diu Bon dia en grec.

Busca algú que conegui paraules d'una llengua no europea.

Busca algú que tingui un diccionari d'anglès a casa.

Busca algú que cada tarda vagi a estudiar a una acadèmia d'idiomes.

Busca algú que hagi estat a Portugal.

Busca algú que tingui un conegut o un amic polonès.

Busca algú que sàpiga dir el seu nom en quatre llengües diferents.

Busca algú que sàpiga comptar en suec.

Busca algú que sàpiga escriure el seu nom en un alfabet diferent del llatí.

Busca algú que...

Busca algú que...

Per adaptar aquest exercici a altres objectius només s'han de canviar les característiques de les persones cercades. Per exemple, per explorar els estils d'aprenentatge: *busca algú que apunti totes les paraules que aprèn, que recordi les paraules mitjançant algun joc o regla (mnemotècnica), que busqui les paraules al diccionari, etc.*

Activitat 8

HAS APRÈS ALGUN IDIOMA ANTERIORMENT?

Objectiu: Fomentar en l'alumne la presa de consciència sobre els recursos de què disposa, tant a l'escola com a fora, així com sobre el seu estil d'aprenentatge.

Nivell: A partir de 3r d'ESO, en cada curs.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*La meua manera d'aprendre*).

Procediment:

Es planteja als alumnes l'activitat següent:

Si has après algun idioma amb anterioritat, segurament has descobert coses de tu mateix com a aprenent, és a dir, de la manera com aprens. Per exemple:

- Reconec bé el significat de les paraules quan les llegeixo o les sento, però em costa trobar-les quan les vull utilitzar.
- Amb l'estómac ple em costa concentrar-me, no puc estudiar.
- Recordo bé expressions o estructures que he après amb cançons.
- Em canso molt si estudio durant molta estona seguida.
- ...

Si és la primera vegada que aprens un idioma, intenta reflexionar sobre aquells aspectes de tu mateix que creus que et poden beneficiar o perjudicar en aquesta tasca:

- Tinc bona memòria, però sóc inconstant.
- M'agrada llegir, sobretot contes i novel·les.
- Sóc constant en l'estudi.
- Em concentro bé si no sento res i estic tranquil/il·la.
- Sóc molt extravertit/-ida i m'agrada treballar amb els companys.
- ...

Omple les columnes següents amb els aspectes positius de la teua forma d'aprendre un idioma i amb els que pots millorar.

Aspectes positius

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aspectes millorables

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Activitat 9

EL TEXT (IN)COMPRESIBLE

Objectiu: Incrementar la consciència sobre els processos d'aprenentatge de llengües i, en concret, de comprensió d'escrits, mostrant les capacitats d'inferència i anàlisi que utilitzem per interpretar discursos. També és útil per demostrar als alumnes que podem inferir moltes dades en textos aparentment incomprensibles.

Nivell: 1r d'ESO i 1r de batxillerat.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*La meva manera d'aprendre*).

Procediment:

L'alumne ha d'intentar llegir i comprendre un text breu en una llengua desconeguda, seguint aquests passos:

1. Contextualització. S'ofereix alguna dada del context comunicatiu perquè l'aprenent se situï: *Es tracta d'una postal que es pot comprar i enviar a un amic, sobre un tema divertit, per fer-li una broma.*
2. Lectura individual per explorar el text. Els alumnes poden intentar endevinar el tema i l'àmbit del text, l'autor i el propòsit, etc. També es poden subratllar les paraules que s'entenen o els aspectes de disseny (mida de les lletres, organització, etc.) que aporten algun significat. També es poden analitzar els aspectes ortogràfics particulars: lletres que s'hi utilitzen, combinació de síl·labes, etc.
3. Lectura en petits grups. Es formen grups de pocs alumnes que intercanvien la informació del pas anterior i s'acorda una interpretació única.
4. Posada en comú. Els grups exposen les seves hipòtesis sobre el text a tota la classe i es proporciona el significat real del text. S'inicia una reflexió sobre el procés de comprensió d'un text en una llengua desconeguda i sobre les estratègies que s'utilitzen.

Es pot repetir l'experiència amb un text oral d'una de les llengües que aprenen els alumnes, però en un nivell superior al que tenen.

Exemple:

Traducció literal del polonès:

SI ETS:
treballador com una abella,
fort com un ós
treballes com un bou
i tornes a casa
cansat com un gos,
ves al VETERINARI!

probablement ets
un ASE.

Els aspectes que un catalanoparlant o un hispanoparlant –que no entengui el polonès– pot destacar d'aquesta postal turística que es ven en quioscos de Polònia són molt variats.

- Hi ha paraules que es repeteixen freqüentment (*jak*).
- Hi ha dibuixos d'animals corrents que sembla que tenen un paper important en el text (una abella, un ase, un bou, etc.); un d'aquests dibuixos, l'ase, és més gran i està situat al final, de manera que pot tenir un significat especial.

- Hi ha algunes paraules destacades en majúscula (*WETERYNARZA* i *OSLEM*) o subratllades (*Jésli jestes*), que sembla que són més importants: *Jésli jestes* és el títol, perquè apareix al principi del text i d'una manera destacada, i *OSLEM* és el final –i sembla que sigui la conclusió del text.
- Algunes consonants porten accent (essa, zeta) i hi ha altres caràcters que no són catalans/castellans (la *ela* travessada per un ratlla horitzontal); la combinació de vocals i consonants s'allunya molt de la del català/castellà, etc.
- *WETERYNARZA* pot significar *VETERINARI*, ja que les dues paraules s'assemblen molt i apareixen molts animals en el text.
- Pot ser que hi hagi moltes comparacions amb animals, ja que apareixen diversos dibuixos d'animals i les comparacions d'aquest tipus també són molt habituals en català/castellà, etc.
- Etc.

Totes aquestes dades són certes i les ha pogut comprendre a partir de l'anàlisi d'elements contextuals (dibuixos, tipografia) o de les regularitats lingüístiques (*jak*) i del coneixement d'altres llengües (*VETERINARI*).

Activitat 10

JUGUEM A DETECTIUS

Objectiu: Promoure activitats lúdiques d'aprenentatge fora de l'aula.

Nivell: 3r d'ESO i 1r de batxillerat.

Secció del PEL: Passaport de llengües (*Les meves experiències lingüístiques i culturals*); Biografia lingüística (*Què faig per aprendre fora de classe?*); Dossier (2n sobre: documents i records).

Procediment:

Introduir l'activitat lúdica següent:

Una persona que fa un viatge a un país en què es parla la llengua que estem aprenent torna amb documents reals que va obtenir en aquell país (bitllets d'avió, tren, autobús; rebuts de taxi, restaurants; entrades de cinema, teatre, museus; tiquets de compra; fullets de propaganda, etc.). Es lliura als estudiants aquesta informació i ells han d'esbrinar què va fer cada dia la persona en qüestió, com si fossin detectius. Amb aquesta informació han d'escriure un informe breu sobre el viatge d'aquella persona.

El desenvolupament de l'activitat a l'aula pot adoptar diverses formes. Una possibilitat és que els alumnes treballin en grups reduïts, reconstrueixin les activitats del viatger i completin una agenda o un itinerari. Després de posar en comú les diverses interpretacions de cada grup, el debat final pot tractar qüestions com l'aprenentatge lingüístic i cultural que aporten els viatges i els intercanvis, els contrastos socio-culturals, etc. En una altra fase poden ser els mateixos alumnes els qui aportin el material (fotografies, entrades a museus, etc.) dels seus viatges, a partir del material que han desat al Dossier (documents i records).

Activitat 11

ELS MEUS PLANS D'APRENTATGE

Objectiu: Prendre consciència del fet que els alumnes es poden fixar objectius sobre la seva forma d'aprendre (temps de dedicació, activitats, etc.), més enllà dels continguts i els objectius que estableix la programació.

Nivell: Tots.

Secció del PEL: Biografia (*Els meus plans d'aprenentatge*).

Procediment:

Es passa als alumnes el qüestionari següent, que haurà d'incitar la discussió en petit grup:

Et veus reflectit en alguns d'aquests punts?:

- Només faig el que em diu el professor.
- Faig altres coses (com ara intentar entendre les lletres de les cançons) perquè m'agraden més i aprenc amb més facilitat.
- Estableixo un ordre de prioritats pel que fa a allò que he de repassar: primer el vocabulari, etc.
- Dedico cada dia / setmana un espai de temps determinat a treballar una llengua.
- Només estudio quan sé que hi ha un examen.
- Com que tinc poc temps, faig els exercicis de pressa just abans de lliurar-los.
- Fora de classe consulto coses en altres llibres que tinc a casa o que trobo a la biblioteca o a Internet.
- Regularment passo a net els apunts per repassar.
- Llegeixo llibres si sé que em faran una prova.
- Llegeixo llibres en una altra llengua perquè m'agrada i em serveix per aprendre.

Després de la posada en comú, s'anima els mateixos grups a elaborar una llista amb objectius propis sobre formes i recursos d'aprenentatge, a partir de la pregunta següent:

"Què us agradaria fer fora de classe per millorar la vostra capacitat d'aprendre idiomes?".

Activitat 12

ELS MEUS MILLORS TREBALLS

Objectiu: Aprendre a valorar individualment i en grup els treballs fets (escrits, enregistraments, lectures) i els coneixements i habilitats que suposen.

Nivell: Tots.

Secció del PEL: Dossier.

Procediment:

En petits grups els alumnes elaboren una llista de criteris, en forma de preguntes, que els ajudin a valorar els treballs fets, tant escrits com orals, i els discursos que han llegit i entès. Les preguntes següents poden servir de guia:

- Hem estat creatius en l'exposició (escenificació, entrevista, joc de rol, etc.) o s'ha notat molt que ens havíem après el diàleg de memòria?
- És creatiu el text que hem elaborat en grup, és massa curt o massa llarg, etc.?
- Quin text presentaríem en un concurs de narrativa?, per què?
- Què és més important en un text oral: la fluïdesa, la correcció gramatical, l'entonació, etc.?, per què?
- Quina argumentació és més convincent, exposa les idees d'una manera més clara, està més ben ordenada, etc.?
- De les lectures que he fet, quina és la més complexa?, quina m'ha aportat més coses?
- ...

Un cop elaborada i comentada la llista, cada alumne la utilitza per triar la seva millor producció oral o escrita (o la lectura més difícil, el discurs més important que ha entès, etc.) i per defensar la seva tria davant del grup. Un cop s'han escoltat tots els membres del grup, es trien "els millors treballs del grup" per consens i un portaveu de cada grup prèviament elegit els presenta al grup classe.

Cada alumne guarda els seus "millors treballs" en el primer sobre del Dossier i n'annota les dades (títol, llengua, data, etc.) a l'índex.

Activitat 13

ABANS I DESPRÉS D'OBTENIR UN CERTIFICAT

Objectiu: Fomentar en l'alumne la consciència sobre aspectes autoavaluadors de proves i exàmens d'acreditacions.

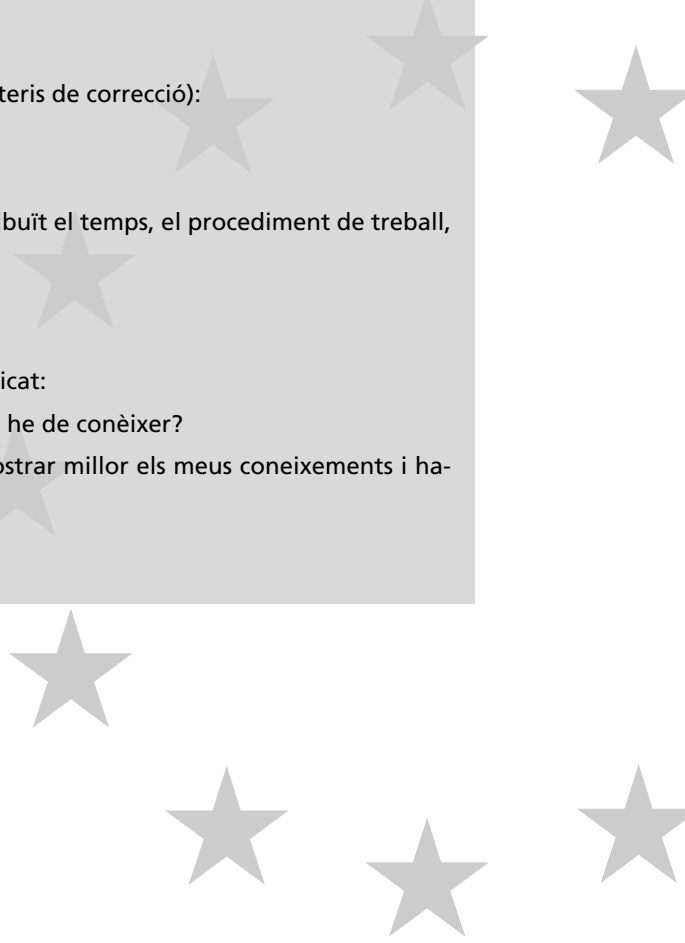
Nivell: Tots.

Secció del PEL: Passaport de llengües (*Certificats i diplomes*).

Procediment:

L'alumne respon el qüestionari següent individualment. A continuació, compara les seves respostes amb les d'altres companys en petit grup.

QÜESTIONARI PER A DESPRÉS D'UNA PROVA

1. Com valores el teu examen o prova? Com et va anar?
 2. He reflectit les meves habilitats generals:
 - D'una manera força aproximada.
 - Millor del que m'imaginava.
 - Pitjor del que m'imaginava.
 3. He aconseguit demostrar millor els coneixements i habilitats en els àmbits de:
 - Comprensió lectora.
 - Vocabulari.
 - Comprensió oral.
 - Gramàtica.
 - ...
 4. No he aconseguit demostrar bé els meus coneixements i habilitats en els àmbits de:
 - ...
 5. El tipus d'examen (preguntes, format, criteris de correcció):
 - M'ha causat dificultats. Per què?
 - No m'ha causat dificultats. Per què?
 6. La manera de fer l'examen (com he distribuït el temps, el procediment de treball, etc.):
 - Ha estat molt efectiva. Per què?
 - Ha estat poc efectiva. Per què?
 7. Per preparar els exàmens d'un nou certificat:
 - Quins aspectes del format de l'examen he de conèixer?
 - Com em puc preparar per poder demostrar millor els meus coneixements i habilitats?
 - ...
-

Activitat 14

EL VENTALL LINGÜÍSTIC

Objectiu: Prendre consciència del perfil plurilingüe personal.

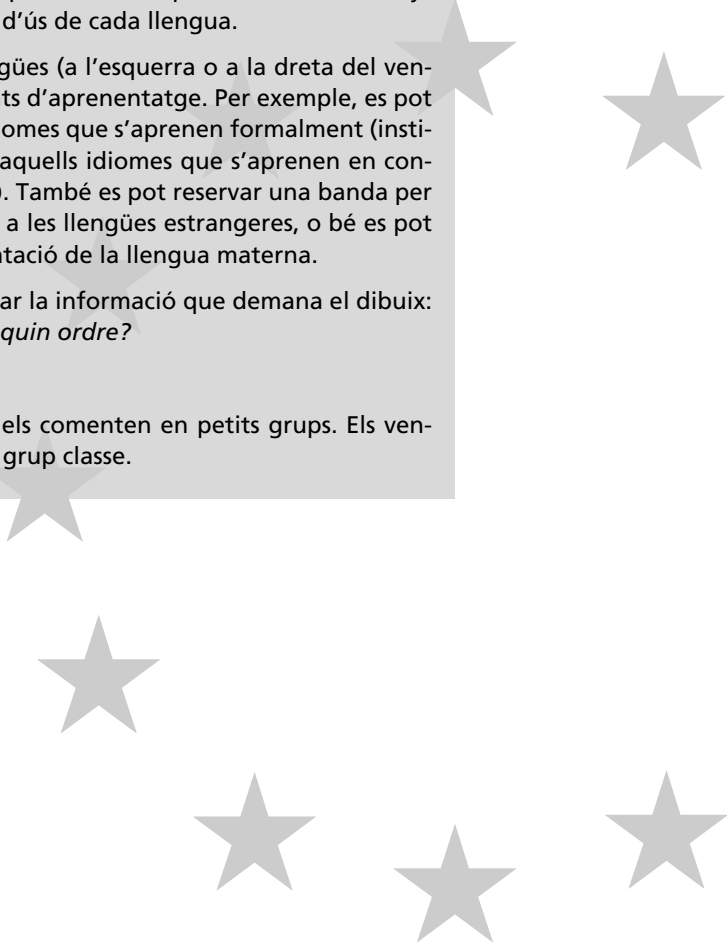
Nivell: 1r d'ESO i 1r de batxillerat, com a introducció al treball amb el Portfolio. En l'ESO es poden distingir diverses llengües de l'aprenent i la data en què va començar a aprendre-les. En el batxillerat, en canvi, també es poden perfilar distincions més afinades (usos orals i escrits, àmbits d'ús, etc.)

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Les meves llengües*).

Procediment:

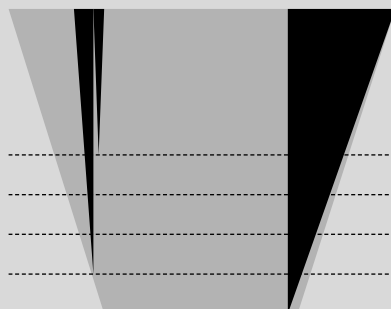
Un ventall lingüístic és una representació gràfica, policromada i abstracta, bastant clara, de les llengües que pot utilitzar una persona, distribuïdes d'una manera molt senzilla en forma de ventall o d'arbre, amb un eix cronològic (eix vertical) i un eix d'àmbits d'ús socials (eix horitzontal). La forma d'embut o vas estret –o de ventall– simula el "creixement" i la diversificació de llengües que experimenta la persona durant la seva vida.

Manera de treballar-lo:

1. Els alumnes llegeixen i comenten a classe els dos exemples: els ventalls de la Marta i de l'Ibrahim. El docent posa l'èmfasi en els criteris utilitzats per dibuixar els gràfics en forma de ventall:
 - S'utilitzen colors diferents per marcar idiomes diferents (es poden negociar els colors per a cada llengua d'una mateixa classe).
 - Es tenen en compte les dades en què s'inicia l'aprenentatge: cal començar amb el primer any (al peu) i seguir verticalment la progressió.
 - Es té en compte que l'arc del ventall s'amplia a mesura que transcorren els anys perquè també augmenten els contextos d'ús de cada llengua.
 - El moment en què apareixen noves llengües (a l'esquerra o a la dreta del ventall) pot indicar "circumstàncies" diferents d'aprenentatge. Per exemple, es pot reservar una banda del ventall per als idiomes que s'aprenen formalment (institut, centre d'idiomes), i una altra per a aquells idiomes que s'aprenen en contextos informals (viatges, contactes, etc.). També es pot reservar una banda per a les llengües de l'entorn i una altra per a les llengües estrangeres, o bé es pot utilitzar un color de fons com a representació de la llengua materna.
 2. Cada alumne fa una pluja d'idees per trobar la informació que demana el dibuix: *quines llengües he après?, quan?, on?, en quin ordre?*
 3. Cada alumne dibuixa el seu perfil.
 4. Els alumnes intercanvien els seus perfils i els comenten en petits grups. Els ventalls més particulars es poden presentar al grup classe.
-

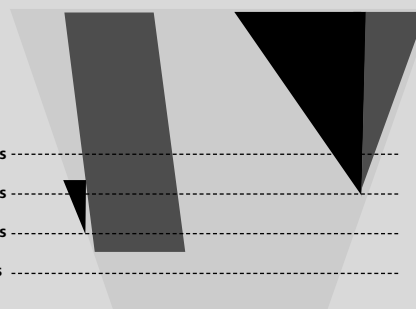
Exemples:

Ventall lingüístic de la Marta

Text de la Marta. Vaig començar a parlar català (de color blau) a casa amb la meua família i al barri de Gràcia (Barcelona). Quan anava al parvulari hi havia alguns nens que parlaven castellà, i així vaig començar a entendre moltes paraules i expressions d'aquesta llengua (de color vermell) que després vaig començar a estudiar a primària. A l'escola i a l'institut he continuat millorant aquestes llengües. Aviat vaig començar a estudiar anglès (verd) a l'escola, però també pel meu compte, escoltant música i ara en algun xat. Però em costa molt. Ara, recentment, a l'institut he començat unes classes d'italià (de color groc), que em fan molta il·lusió perquè em va agradar molt Itàlia quan hi vaig anar l'estiu passat –i em tornen boja la pasta i la pizza! Marta.

Ventall lingüístic de l'Ibrahim

Text de l'Ibrahim. Vaig néixer en una ciutat marroquina al sud del país i vaig començar a parlar amb els meus pares i germans en berber (de color rosa). A l'escola vaig aprendre l'àrab clàssic (de color lil·losc), que he millorat parlant amb els meus amics i veïns d'Argèlia allí i també aquí, a Europa. A l'escola també vaig començar a parlar en francès (lila fosc) per estudiar a la universitat al Marroc, però el vaig deixar per venir a treballar aquí, a Lleida, amb els meus pares. Des d'aleshores, fins als dotze anys, he après castellà, català i una mica d'anglès. Però de totes aquestes llengües recents la que parlo millor és el castellà. Ibrahim.

Activitat 15

LA MEVA MILLOR ANÈCDOTA

Objectiu: Sensibilitzar l'alumne, d'una manera lúdica, envers la diversitat lingüística i sociocultural del seu entorn, a través de la narració d'alguna vivència pròpia. També pot resultar útil per mitigar emocions i valors negatius (sentit del ridícul, por a la incomprensió, etc.) associats a l'ús d'idiomes estrangers.

Nivell: Tots.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*Altres llengües*).

Procediment:

Es planteja als alumnes la pregunta següent i se'ls anima a respondre-la per escrit, en forma de redacció per ser llegida davant del grup classe:

Tens alguna anècdota o experiència interessant sobre algun malentès o curiositat amb parlants d'altres llengües? Explica-la!

Seguidament s'escull "L'anècdota del dia o de la setmana", la que hagi obtingut més vots pel seu interès. Al començament de l'activitat, es poden citar com a exemple diverses anècdotes de malentesos, diferències culturals, etc.

Activitat 16

TEST SOBRE ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES

Objectiu: Prendre consciència de les actituds i els valors associats a diversos aspectes de la diversitat sociolingüística i cultural (interès per aprendre llengües, respecte a la diversitat, curiositat per les llengües, acceptació de la diversitat, concepcions sobre l'aprenentatge de llengües, etc.). També es pot utilitzar per comprovar amb certa fiabilitat, de manera quantitativa, els progressos que poden experimentar els alumnes durant un període extens de formació amb el PEL.

Nivell: Tots.

Secció del PEL: Totes.

Procediment:

L'alumne pot respondre el test de manera individual, com una activitat més de classe. És important que l'alumne respongui sincerament i que el docent no doni pistes sobre les possibles respostes que s'esperen o sobre com es valora el test. A continuació, cada alumne pot puntuar el seu propi test, seguint les instruccions que dicta el professor. Al final es poden comentar algunes de les afirmacions sobre actituds lingüístiques, primer en parella i després amb el grup.

En el cas que es vulgui utilitzar el test com a instrument per verificar el progrés dels alumnes durant un curs o període extens, és necessari que responguin el mateix test a l'inici i al final per tal de poder comparar els resultats.

Instruccions per puntuar el **Test d'actituds**:

1. Cal marcar amb un signe de sumar (+) al marge dret del paper, al costat de cada fila, les afirmacions positives (que són: 1, 2, 4, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 19). Se sumen els valors (de l'1 al 5) que s'han obtingut en cadascuna i s'apunta la xifra resultant al final del full i es marca amb el signe +.
2. Cal marcar amb un signe de restar (-) en el mateix marge les afirmacions negatives (que són: 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 17, 20) i se sumen també els valors obtinguts. S'apunta la xifra resultant al final del full i es marca amb el signe -.
3. S'aplica la fórmula següent per obtenir la puntuació final segons l'exemple:

Fórmula	Exemple
40 punts	40 punts
+ [suma de preguntes positives]	+ 23 [1/2/3/3/0/5/2/4/1/2]
- [suma de preguntes negatives]	- 33 [3/2/3/5/2/2/3/3/5/5]
= grau d'actitud	= 30

S'anota la xifra a l'angle superior dret del full, amb un cercle al voltant. La persona que tingui actituds extremament negatives pel que fa al plurilingüisme obtindrà una puntuació propera als 80 punts, mentre que la persona que tingui l'actitud més positiva possible tindrà 0. Aquest test és una adaptació d'un model de test per analitzar les actituds sobre la composició escrita de textos (Cassany, 1999; adaptat de Reigstad i McAndrew, 1984).

Test d'actituds

Nom: CENTRE:

Curs: Data:

Respon tan sincerament com puguis les afirmacions següents utilitzant aquest barem de cinc opcions (tingues en compte que no hi ha respostes bones ni dolentes):

	1	2	3	4	5
	molt d'acord	d'acord	no ho tinc clar	poc d'acord	en desacord
1. Hi estic molt d'acord .					
2. Hi estic d'acord .					
3. No ho tinc clar .					
4. Hi estic poc d'acord .					
5. Hi estic clarament en desacord .					
1. M'agrada sentir com parlen la meua llengua persones que tenen un accent estranger.					
2. Si fos possible, voldria estudiar una altra llengua nova a l'institut.					
3. És una llàstima que hi hagi tants sistemes d'escriptura (àrab, xinès, rus, grec...); s'haurien d'unificar.					
4. Si fes un viatge al Marroc, m'agradaria poder saludar, donar les gràcies i dir coses senzilles com aquestes en la llengua del país.					
5. No val la pena aprendre una llengua que només la parlen poques persones.					
6. Si aprenc anglès vull pronunciar com els britànics, amb l'accent correcte de tota la vida, i no com els americans.					
7. És una nosa que cada país tingui una llengua diferent, perquè això provoca molts problemes.					
8. Em molesta sentir parlar les llengües amb accents estrangers marcats i estranys que espatllen l'idioma.					
9. Les llengües només s'aprenen bé si s'aprenen de petit.					
10. És bo aprendre una nova llengua encara que només sigui per poder entendre-la o llegir-la.					
11. Per poder aprendre bé una llengua s'ha d'anar al país on es parla.					
12. Saber més d'una llengua ajuda a aprendre'n d'altres.					
13. Gaudeixo quan descobreixo les regles i l'estructura d'una nova llengua.					
14. Aprendre una nova llengua em permet veure el món d'una altra manera.					
15. Parlar la llengua d'una altra gent em permet entendre millor la seva cultura (literatura, cinema, tradicions, etc.)					
16. Per aprendre llengües o bé es té un do especial o no hi ha res a fer.					
17. Ara no puc, però quan sigui gran penso aprendre una altra llengua durant el meu temps lliure.					
18. Encara que no els entengui, m'agrada llegir i pronunciar els rètols i els avisos en altres llengües.					
19. M'agrada sentir com parlen els estrangers entre ells, encara que no els entengui.					
20. Quan es parla una llengua el més important és respectar-ne les regles (gramàtica, pronunciació, ortografia).					

Activitat 17

DIARI D'APRENTATGE

Objectiu: Aprofitar les funcions reflexiva i epistèmica de l'escriptura per recollir i analitzar dades sobre les activitats i els processos d'aprenentatge de llengües. Escrivint periòdicament en el seu *Diari personal* o *Diari d'aprenentatge*, l'alumne pot incrementar el seu grau de consciència i control sobre les tasques que du a terme. Les dades registrades poden ser objecte de lectura i anàlisi posteriors des de diverses òptiques.

Nivell: Últims cursos d'ESO i batxillerat.

Secció del PEL: Biografia lingüística (*La meva manera d'aprendre, Els meus plans*).

Procediment:

En un quadern específic que es pot anomenar *Diari d'aprenentatge* (una llibreta o fulls solts que es poden guardar al Dossier), l'alumne anota dades relacionades amb un àmbit preestablert de l'aprenentatge lingüístic: les tasques realitzades per adquirir un idioma, les activitats desenvolupades fora de l'aula, les seves sensacions quan llegeix una lectura graduada o quan desenvolupa un projecte, el que li ha agradat més de la classe, el que més l'ajuda a aprendre, etc.

L'idioma utilitzat per escriure, la periodicitat o el format (esquemes, redacció convencional) també els poden negociar l'aprenent i el docent. Durant el curs es poden desenvolupar a classe tasques d'animació i de dinamització del diari: lectura per parelles, secció de fragments particulars, tasques d'escriptura de qüestions específiques (per exemple: escriu tres coses que t'hagin agradat de la classe d'avui, anota els textos en tal idioma que has llegit fora de classe, etc.).

Exemple: Aquest fragment inicial de *Learning Diary* pertany a un aprenent de 4t d'ESO d'una classe d'anglès que va redactar un diari a partir de les pautes d'un llibre de text i que la docent va adaptar al context. Tot i que el presentem com una taula, l'original oferiria una llista contínua d'activitats, amb els títols corresponents. Es tracta també d'un bon exemple d'integració d'una proposta del llibre de text o d'un material complementari amb el treball del PEL.

Learning Diary

	In class this week:	Out of class this week:	Out of class next week:
First week	<ol style="list-style-type: none"> I've learnt some vocabulary about dreams and describe dreams. We've practised Second conditional sentences to talk about hypothetical situation or to give advice. We've talked about the daily life. We've listened about many popular songs. 	<ol style="list-style-type: none"> I see a film in English, Shakespeare in Love (with subtitles) on video. I use Internet to find out things that interest me. I watch TV programme in English on BBC. I make my English homework. 	<ol style="list-style-type: none"> I'm going to look at web pages of mountain bikes on the Internet. I'm going to receive e-mails in English. I keep a diary in English.
Second week	<ol style="list-style-type: none"> Also we've practised with may time expressions. We use have to and must to express necessity or obligation. We've practised should to advice and structure of questions. We've talk about modal verbs. We've listened may history's to make exercices. 	<ol style="list-style-type: none"> I look at English-language newspapers or magazines. I follow the words of a postal in English. I'm going to receive e-mails in English. 	<ol style="list-style-type: none"> I'm going to borrow an English video.

Adaptat de RUTH GAIRNS i STUART REDMAN: *Natural English* (Intermediate). Oxford University Press, 2003.

Taula: Correlació entre PEL i activitats complementàries

La taula següent relaciona cada secció del PEL amb les activitats complementàries anteriors tot i que no esgota altres interrelacions possibles.

Secció del PEL	Comentaris	Activitats a la Guia
Passaport de llengües		
El meu perfil lingüístic	Requereix el treball previ de l'apartat <i>Què sé fer amb les meves llengües?</i> de la Biografia.	Activitat 3: <i>Què puc fer?</i>
Les meves experiències lingüístiques i culturals: <ul style="list-style-type: none"> • A l'institut • A fora de l'institut 	Requereix un treball previ de reflexió per part de l'aprenent; el docent pot posar exemples de diversos tipus d'experiència.	Activitat 10: <i>Juguem a detectar.</i> Per explorar les experiències culturals a fora de l'institut. Activitat 15: <i>La meva millor anècdota.</i> Aquesta activitat pensada per a la Biografia (<i>Altres llengües</i>) es pot adreçar a la narració d'anècdotes o d'experiències interessants.
Certificats i diplomes		Activitat 13: <i>Abans i després d'obtenir un certificat.</i> Per tal de reflexionar sobre el valor acreditatiu i personal dels certificats.

Biografia lingüística		
Les meves llengües		
En quines llengües et comuniques amb els altres?	Es pot tractar del primer contacte amb el PEL: identificar les llengües que utilitzo i les que no encara que es trobin al meu entorn.	Activitat 14: <i>Ventall lingüístic.</i> Conscienciació sobre les llengües que l'alumne parla i aprèn. Activitat 1: <i>Autobiografia lingüística.</i> Reflexió personal retrospectiva. Activitat 2: <i>Per a què serveixen les llengües?</i> Diferents tipus de sistemes de comunicació. Activitat 4: <i>Com em sento?</i> Afegeix a les altres activitats la reflexió sobre l'empatia cap a unes llengües o cap a unes altres.
Què sé fer amb les meves llengües / amb les meves llengües estrangeres / amb les llengües del meu entorn? Per escoltar, llegir, conversar, parlar i escriure.	Pot ocupar diverses sessions. Es tracta d'un dels components més importants. Pot utilitzar-se per formular els objectius d'aprenentatge de la classe i per avaluar les metes assolides.	Activitat 3: <i>Què puc fer?</i> Presenta descriptors per a cada habilitat amb la finalitat que els alumnes es situïn per si mateixos en el nivell en què es troben, és a dir, que s'autoavaluïn.
Com parlen les meves llengües altres persones?	Escoltar persones que parlen amb diferents accents i preguntar a l'aprenent "què opina".	Activitat 5: <i>Com es pronuncia i què significa?</i> Forma lúdica de fomentar la tolerància cap a la diversitat intralingüística de la llengua. Activitat 15: <i>La meva millor anècdota.</i> Forma lúdica de treballar aspectes socioculturals.

Secció del PEL	Comentaris	Activitats a la Guia
Altres llengües		
Quines altres llengües es parlen al meu entorn?	Pretén sensibilitzar sobre la diversitat i fomentar la tolerància. Permet incorporar les llengües no curriculars que aporta l'aprenent.	Activitat 6: Curiositats lingüístiques. Treball amb curiositats lingüístiques que puguin detectar els alumnes en persones que parlin altres llengües. Activitat 7: Busca algú que... Joc per identificar diversitats lingüístiques en l'entorn de l'alumne. Activitat 15: La meva millor anècdota. Forma lúdica de treballar aspectes socioculturals.
La meua manera d'aprendre		
Com aprenc? • Escoltar • Llegir • Conversar • Parlar • Escriure	Té l'objectiu de reconèixer l'estil d'aprenentatge propi. Posa l'èmfasi en la formació de l'aprenent.	Activitat 8: Has après algun idioma anteriorment? Recupera experiències d'aprenentatge. Activitat 9: El text (in)comprensible. Reflexió sobre la lectura i la forma de comprendre. Anella per treballar estratègies d'aprenentatge.
Què has après i què t'ha ajudat a aprendre-ho?	Permet explorar amb més detall els processos d'aprenentatge de l'alumne en contextos concrets. És rellevant que l'aprenent pugui contrastar les seves experiències amb les dels seus companys.	Activitat 1: La redacció de la biografia d'aprenentatge de llengües incorpora diverses preguntes sobre situacions d'aprenentatge i sobre aprenentatges realitzats.
Què fas per aprendre a fora de classe?	És important posar exemples de maneres d'aprendre idiomes a fora de classe per tal de promoure l'aprenentatge més enllà de l'aula.	Activitat 10: Juguem a detectar. Forma lúdica de reflexionar sobre la utilitat de les activitats a fora de classe, com ara viatges o intercanvis, etc.
Els meus plans d'aprenentatge		
Què vull saber en cada llengua? Propòsits, llengua, on, quant de temps.	Es pot utilitzar per fomentar que l'aprenent elabori un "contracte d'aprenentatge": <i>vull aprendre a fer xxx i per aconseguir-ho em comprometo a fer yyy i el docent m'ajudarà amb zzz</i> ; el contracte es revisa periòdicament.	Activitat 11: Els meus plans d'aprenentatge. Qüestionari per reflexionar sobre què s'ha de fer a fora de classe, més enllà dels objectius que estableix la programació.
Dossier		
Índex de treballs i documents: 1r sobre: treballs i enregistraments. 2n sobre: documents i records.	Pot constituir el punt de partida del Portfolio: a partir de les millors produccions, cadascú determina què pot fer i què espera poder fer.	Activitat 12: Els meus millors treballs. Reflexió sobre els criteris per triar treballs per al dossier.

Taula: Correlació entre nivell educatiu i activitats complementàries

La taula següent relaciona cada secció del PEL amb les activitats complementàries anteriors, tot i que no esgota altres interrelacions possibles.

Nivell	Apartat del Portfolio	Activitat complementària
1 ESO	Passaport	3 i 13
	Les meves llengües	2, 3, 4, i 14
	Altres llengües	7 i 15
	La meva manera d'aprendre	9
	Els meus plans d'aprenentatge	11
	Dossier	12
2 ESO	Passaport	3 i 13
	Les meves llengües	3, 4 i 5
	Altres llengües	6, 7, 10 i 15
	Els meus plans d'aprenentatge	11
	Dossier	12
3 ESO	Passaport	3, 10 i 13
	Les meves llengües	1, 3, 4 i 5
	Altres llengües	6, 4, 7 i 15
	La meva manera d'aprendre	8 i 10
	Els meus plans d'aprenentatge	11
	Dossier	10 i 12
4 ESO	Passaport	3 i 13
	Les meves llengües	3 i 4
	Altres llengües	7 i 15
	La meva manera d'aprendre	8 i 17
	Els meus plans d'aprenentatge	11 i 17
	Dossier	12
1 BATX	Passaport	3, 10 i 13
	Les meves llengües	1, 2, 3, 4 i 14
	Altres llengües	7 i 15
	La meva manera d'aprendre	8, 9, 10 i 17
	Els meus plans d'aprenentatge	11 i 17
	Dossier	10 i 12
2 BATX	Passaport	3 i 13
	Les meves llengües	3
	Altres llengües	15
	La meva manera d'aprendre	8 i 17
	Els meus plans d'aprenentatge	11 i 17
	Dossier	12

Bibliografia i referències

Consell d'Europa:

CONSELL D'EUROPA (2001) *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. Divisió de llengües modernes (Estrasburg). Cambridge University Press. A la web de l'European Language Portfolio del CONSELL D'EUROPA. Modern Languages Division (juliol, 2003).

Versió gallega: *As linguas modernas: aprendizaxe, ensino, avaliación: un marco común europeo de referencia*. Consello de Europa, Xunta de Galicia, Dirección Xeral de Política Lingüística, A Coruña: 2001.

Versió espanyola: *Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza y evaluación*. Madrid: Instituto Cervantes, MECD, Anaya, Madrid, 2002. També a <http://cvc.cervantes.es/obref/marco/> (juliol, 2003).

Versió euskera: *Erreferentzi marko europar bateratua: hizkuntzen ikaskuntzarako, irakaskuntzarako eta ebaluaziorako*. Council of Europe, Europako Kontseilua. Donostia: HABE, 2002.

Versió catalana: *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Govern de les Illes Balears i Govern d'Andorra, 2003.

LITTLE, David i Radka PERCLOVÁ (2002, a la xarxa). *The European Language Portfolio: a guide for teachers and teacher trainers*. A la web d'European Language Portfolio.

SCHNEIDER, Gunter i Peter LENZ (2002, a la xarxa). *European Language Portfolio: Guide for Developers*. Lern- und Forschungszentrum Fremdsprachen. University of Fribourg/CH.

KOHONEN, Viljo i Gerard WESTHOFF (2002, a la xarxa). "Enhancing the pedagogical aspects of the European Language Portfolio (ELP)". A la web d'European Language Portfolio. Document word.

Bibliografia en castellà:

BARROSO, R. (2002) "Los alumnos tendrán un pasaporte escolar donde constará su nivel de idiomas", ABC, 19-2-2002.

CASSANY, Daniel (2002) "El portafolio europeo de las lenguas", *Aula de Innovación educativa*, 117, 13-17. Barcelona i Buenos Aires.

ESCOBAR URMENETA, Cristina (2000) *El portafolio oral como instrumento de evaluación formativa en el aula de lengua extranjera*. Departament de Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials. Universitat Autònoma de Barcelona. Tesi doctoral.

"Marco común europeo de referencia y Portfolio de las lenguas.", *Mosaico*, 9, monogràfic. Revista per a la promoció i suport a l'ensenyament de l'espanyol. Inclou articles d'Elena Verdía, Gisela Conde, Gilbert de Samblanc i Daniel Cassany. ISSN: 1374-0245.

Webs:

Bergen-Cando Project: <http://www.ecml.at/cando/files/start.htm> Projecte d'investigació de diferents universitats europees, coordinades per la de Bergen (Noruega), per elaborar i aplicar descriptors del tipus "can do", en el context del MCER i del PEL, en anglès per a secundària.

European Language Portfolio, Modern Languages Division, Council of Europe (set. 2002): <http://culture2.coe.int/Portfolio>. La web del Consell d'Europa on hi ha tots els documents bàsics (MECR, guies per a professors i dissenyadors de materials, informes d'experimentació, etc.). Des de fa poc inclou una Guia per a usuaris del MECR en anglès.

Institut Cervantes. MECR en castellà. <http://cvc.cervantes.es/obref/marco/>. Conté una versió en línia del MECR en castellà.

Ministeri d'Educació i Ciència. <http://aplicaciones.mec.es/programas-europeos>. Web dels dissenyadors i experimentadors dels PEL espanyols, amb tota la documentació en pdf, adreces electròniques dels coordinadors i dels responsables en cada comunitat autònoma.

Direcció General de Política Lingüística, Generalitat de Catalunya. <http://cultura.gencat.net/llengcat/aprencat/marc.htm>. Versió catalana del Marc europeu comú de referència.

Bibliografia citada i materials utilitzats:

CASSANY, Daniel (1999) *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries. Versió castellana: *Construir la escritura*. Barcelona: Paidós.

CASSANY, Daniel; ESTEVE, Olga; MARTÍN PERIS, Ernesto; PÉREZ-VIDAL, Carmen (2003) Memòria d'experimentació del PEL de secundària. Madrid: MEC. Informe intern.

CONDE, Gisela (en premsa) "El compromiso europeo con el aprendizaje y enseñanza de lenguas: El 'Marco Común Europeo de Referencia para las lenguas' i el 'Portfolio de las lenguas'." Cuadernos de Pedagogía, monogràfic sobre ensenyament de la llengua, previst per a octubre, 2003.

REIGSTAD, T. J.; MCANDREW, A. (1984) *Training Tutors for Writing Conferences*. Urbana: ERIC/NCTE.

"*Jésli jestes*" Parma Press, Varsòvia. Distribució: Rainbowart, Varsòvia.

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

European Language Portfolio
Portfolio européen des langues

Model acreditat N° 52.2003

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA

